

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ
METİNLERİN OKUNABİLİRLİK
YÖNÜNDEN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Aykut BORA

Danışman

Doç. Dr. Mahmut Abdullah ARSLAN

Erzincan 2019

TEZ BİLDİRİMİ

“Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Yönünden İncelenmesi” isimli “**Yüksek Lisans**” tezim tarafımda intihal programı ile incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim.

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim. 24/07/2019

Aykut BORA

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

“Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Yönünden İncelenmesi” adlı çalışma Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman/ Jüri: Doç. Dr. Mahmut Abdullah ARSLAN

Jüri: Doç. Dr. Necdet TOZLU

Jüri: Dr. Öğretim Üyesi Yaşar ŞİMŞEK

TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERİN OKUNABİLİRLİK YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

AYKUT BORA

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi
Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Temmuz 2019

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mahmut Abdullah ARSLAN

ÖZET

Okunabilirlik, metinlerin okunabilirlik formülleri aracılığıyla okuyucu düzeylerine yönelik olarak değerlendirilmesidir. Bu çalışmada ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki metinler okunabilirlik yönünden incelenmiştir. Sadece düzyazı türündeki okuma parçaları dâhil edilmiştir. Şiir türündeki metinler, sözcük tekrarlarının fazla olması, metin uzunluklarının ve yapılarının farklı olması gibi nedenlerden dolayı verilerin daha doğru hesaplanabilmesi için çalışmaya dâhil edilmemiştir. Farklı okunabilirlik formülleri kullanılarak hece sayıları, kelime sayıları, cümle sayıları, kelime ve cümle uzunlukları değerleri incelenmiştir. Hesaplanan bu değerler, okuma metinlerinin yapısı ve güçlükleri hakkında bilgi vermektedir. Toplamda 100 adet okuma parçası incelenmiştir. Metinler türlerine göre ayrılmıştır ve metinlerin genel olarak “kolay” ve “orta seviye” düzeylerinde olduğu görülmüştür. Bilgi verici metinlerin güçlük seviyelerinin öyküleyici metinlerin güçlük seviyesinden daha fazla olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonucunda metinlerin okunabilirlik bakımından zorluk seviyelerinin sınıf düzeylerine göre belirgin şekilde artmadığı tespit edilmiştir. Yani sınıf seviyeleri arttıkça okuma parçalarının seviyeleri artmamıştır. Bu çalışma ve başka çalışmaların bir arada kullanılmasıyla metinlerin okunabilirliği için daha kesin sonuçlar verebilecek ölçütler geliştirilebilir.

Anahtar Kelimeler: Okunabilirlik, metin, Türkçe ders kitabı, okunabilirlik düzeyi, ders kitabı metinler, metin madenciliği

AN ANALYSIS OF TURKISH COURSE BOOK TEXTS IN TERMS OF READABILITY

Aykut BORA

Erzincan Binali Yıldırım University, Institute of Social Sciences Education of
Turkish Master's Thesis, July / 2019

Advisor: Assoc. Prof. Mahmut Abdullah ARSLAN

ABSTRACT

Readability is the evaluation of texts for reader levels through readability formulas. In this study, the texts that are in the 5th, 6th, 7th and 8th grade Turkish course books are researched view of readability. Only prose type texts are included in this study. Poetry texts are excluded to calculate the data more accurately. By using different readability formulas, syllable numbers, word numbers, sentence numbers, word and sentence length values were examined. These calculated values give information about the structure and difficulties of reading texts. A hundred reading texts were researched in total. The texts were divided according to their types and it is understood that reading texts were generally “easy” and “medium” levels. It was determined that the difficulty levels of the informative texts were higher than the difficulty levels of the narrative texts. . As a result of the study, it is confirmed that reading texts are not getting difficult according to their levels in terms of readability. In other words, as the grade levels increase, but the levels of reading texts did not increased. By using this study and other studies together, it is possible to develop criterias that can give more accurate results for the readability of texts.

Key Words: Readability, text, Turkish course books, readability level, course book texts, text mining

ÖN SÖZ

Okumak ve okuduğunu anlamak, her yerde ve her çağda önemli olmuştur. Yazılan metinlerin içerdiği mesajları iletebilmesi için metinlerin okuyucu tarafından anlaşılması gerekmektedir. Okunabilirlik çalışmaları metinlerin anlaşılabilirlik durumlarını, mesajların okuyucu tarafından alınması için neler yapılabileceğini göstermesi bakımından önem arz etmektedir. Okunabilirlik çalışmaları ülkemizde henüz yeni sayılabilecek aşamalarda. Bu çalışmalar ilerledikçe Türkçe metinlerin geliştirilmesi de sağlanacaktır.

Türkçe dersi diğer dersler üzerinde ve günlük hayatta fazlaca etkisi olan, okuduğunu anlama yetilerini geliştiren bir derstir. Derste kullanılan metinlerin öğrenci seviyesine uygun olması ve gerekli kazanımları verebilmesi bu metinlerin itina ile seçilmesine bağlıdır. Kitaplardaki okuma parçalarının Türkçe öğretim programlarındaki kazanımlara uygun olabilmesi, öğrencilere fayda sağlaması için metinlerin sınıf seviyelerine uygun olarak seçilmesi ve metinlerin ayrıntılı şekilde incelenerek ders kitaplarına eklenmesi gerekir. Öğrencinin içinde bulunduğu hazır bulunuşluk seviyesinde kazanabileceği birtakım beceriler için kitaplarda ve okuma parçalarında bulunan her kavramın önemi büyüktür. Çocuğun hayal gücünü açığa çıkarması ya da çocuğun potansiyelini ortaya koyması için her okuma parçası bir ilham kaynağı olabilecektir. Ders kitabındaki metinler çocuğun kültürel, bilişsel ve duyuşsal gelişimine etki edecektir. Bu metinler doğru seçildiği zaman çocuğun dersten zevk almasını, dersten sıkılmamasını sağlayacaktır. Ayrıca bu metinler öğrencilerin ilerideki dönemlerde başarılarının artmasına katkı sağlayacak ve onların kitap okuma sevgisini de besleyecektir. Okunabilirlik çalışmaları ile bu metinlerin seçimlerine katkı sağlanabileceği düşünülmektedir.

Bu çalışmada Türkçe ders kitaplarında bulunan metinler yapı bakımından ele alınmıştır. Farklı sınıf seviyelerindeki Türkçe kitaplarında bulunan metinler incelenmiş ve bu inceleme sonucunda metinlerle ilgili çeşitli bulgular verilmiştir.

Çalışmanın ortaya çıkmasında ve yapılış sürecinde katkısını esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Mahmut Abdullah ARSLAN'a, bilgisiyle bana yol gösteren, geliştirdiği hesaplama araçları ile çalışmayı yapmamı sağlayan Doç. Dr. Vehbi Aytekin SANALAN'a, bilgilerinden faydalandığım kıymetli hocam Doç. Dr. Oğuzhan YILMAZ'a sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Çalışma sürecinde desteklerini esirgemeyen aileme, sevgili Gülşah AYDEMİR'e, tez hazırlama süresince bilgisini paylaşan, yardımlarını gösteren Tamer DEMİREL'e, görüş ve önerileriyle yardımcı olan öğretmen arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Erzincan, 2019

Aykut BORA

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ	I
TEZ KABUL TUTANAĞI	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
ÖN SÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar LİSTESİ	X
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XIII
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	2
1.2. Amaç.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.5. Tanımlar	4
2.KURAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1 Okunabilirlik Kavramı.....	5
2.2 Okunabilirliğin Ölçülmesinde Kullanılan Değişkenler	6
2.3 Okunabilirlik ile İlgili Araştırmalar.....	6
2.4 Okunabilirlik Formülleri	9
Flesch Okuma Kolaylığı Formülü	9
Flesch – Kincaid Okunabilirlik Formülü.....	10
Dale-Chall Formülü	11
Gunning Fog Dizini	12
Fry Okunabilirlik Grafiği.....	14
Coleman Okunabilirlik Formülleri	15
McLaughlin ‘SMOG’ Formülü.....	16
2.5 Türkçe Metinlerin Okunabilirlikleri ile İlgili Araştırmalar	16
Ateşman Okunabilirlik Formülü.....	16

Çetinkaya- Uzun Okunabilirlik Formülü.....	18
Bezirci – Yılmaz Okunabilirlik Formülü.....	19
3. YÖNTEM.....	21
3.1. Araştırmanın Modeli	21
3.2 Evren ve örneklem.....	21
3.3 Veri toplama araçları	21
3.4. Verilerin Analizi.....	22
4.BULGULAR VE YORUMLAR	23
4.1.Türkçe Öğretim Programlarında Metinlerin Tür ve Sınıf Düzeyleri Dağılımları.....	23
4.2.Ders Kitaplarında Bulunan Metinler ve Bu Metinlerin Türleri.....	26
4.3.Okuma Parçalarının Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre İncelenmesi	32
4.4.Metin Türlerine Göre Güçlük Seviyeleri.....	44
4.5. Okuma Parçalarının Çetinkaya - Uzun Okunabilirlik ve Bezirci - Yılmaz Formüllerine Göre Güçlük Düzeylerinin İncelenmesi	46
4.6.Öyküleyici ve Bilgilendirici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre Bağımsız t-testi Sonuçları	62
4.7.Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyi Anova Sonuçları	63
4.8.Metinlerdeki Farklı Kelime Oranı Değişkenine Göre Anova Sonuçları	64
4.9.Metinlerdeki Kelime Büyüklüğü Değişkenine Göre Anova Sonuçları	65
4.10.Metinlerdeki Cümle Büyüklüğü Değişkenine Göre Anova Sonuçları	66
5.SONUÇLAR VE ÖNERİLER	67
5.1.Sonuçlar	67
5.1.1.Metin Türleri ve Metin Türlerinin Okunabilirlik Seviyeleri ile İlgili Sonuçlar	67
5.1.2.Okunabilirlik Değerleri ile İlgili Sonuçlar	68
5.1.3.Kelime, Cümle Sayıları ve Kelime, Cümle Uzunlukları İlgili Sonuçlar ...	69
5.2.Öneriler.....	71
6.KAYNAKÇA	72
7.EKLER	76
Ek 1 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Okuma Parçaları Analizi	76

Ek 2 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Okuma Parçaları Analizi	77
Ek 3 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Okuma Parçaları Analizi	78
Ek 4 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Okuma Parçaları Analizi	79
Ek 5: 5. Sınıf Öyküleyici Metinlerin Güçlük Seviyeleri	80
Ek 6: 5. Sınıf Bilgilendirici Metinlerin Güçlük Seviyeleri.....	81
Ek 7: 6. Sınıf Öyküleyici Metinlerin Güçlük Seviyeleri	82
Ek 8: 6. Sınıf Bilgilendirici Metinlerin Güçlük Seviyeleri.....	83
Ek 9: 7. Sınıf Öyküleyici Metinlerin Güçlük Seviyeleri	84
Ek 10: 7. Sınıf Bilgilendirici Metinlerin Güçlük Seviyeleri.....	85
Ek 11: 8. Sınıf Öyküleyici Metinlerin Güçlük Seviyeleri	86
Ek 12: 8. Sınıf Bilgilendirici Metinlerin Güçlük Seviyeleri.....	87

TABLolar LİSTESİ

		<u>Sayfa</u> <u>No</u>
Tablo 1	Flesch formülüne göre okunabilirlik düzeyleri	11
Tablo 2	Dale - Chall formülüne göre okunabilirlik düzeyleri	12
Tablo 3	Gunning Fog Dizinine göre okunabilirlik düzeyleri	13
Tablo 4	Ateşman Metin Sınıflandırması	17
Tablo 5	Ateşman formülüne göre okunabilirlik düzeyleri	17
Tablo 6	Çetinkaya - Uzun formülüne göre okunabilirlik düzeyleri	19
Tablo 7	Bezirci- Yılmaz formülüne göre okunabilirlik düzeyleri	20
Tablo 8	2006 Türkçe Öğretim Programı'nda sınıf düzeylerine göre metin türleri dağılımı	23
Tablo 9	2015 Türkçe Öğretim Programı'nda sınıf düzeylerine göre metin türleri dağılımı	24
Tablo 10	2018 Türkçe Öğretim Programı'nda sınıf düzeylerine göre metin türleri dağılımı	25
Tablo 11	5. Sınıf Seviyesindeki İncelenen Metinler ve Bu Metinlerin Türleri	26
Tablo 12	6. Sınıf Seviyesindeki İncelenen Metinler ve Bu Metinlerin Türleri	27
Tablo 13	7. Sınıf Seviyesindeki İncelenen Metinler ve Bu Metinlerin Türleri	29
Tablo 14	8. Sınıf Seviyesindeki İncelenen Metinler ve Bu Metinlerin Türleri	30

Tablo 15	Sınıflara Göre Metin Türlerinin Sayısal Olarak Dağılımı	31
Tablo 16	Ateşman tarafından Türkçe için belirlenen ortalama sözcük ve cümle uzunlukları	33
Tablo 17	Sınıf seviyelerine göre ortalama cümle ve kelime büyüklüğü ortalamaları	33
Tablo 18	5. Sınıf Okuma Metinlerinin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyeleri	34
Tablo 19	6. Sınıf Okuma Metinlerinin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyeleri	36
Tablo 20	7. Sınıf Okuma Metinlerinin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyeleri	38
Tablo 21	8.Sınıf Okuma Metinlerinin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyeleri	41
Tablo 22	Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyelerinin karşılaştırması	43
Tablo 23	Metin türlerinin sınıf seviyelerine göre güçlük düzeyi ortalamaları	44
Tablo 24	Metin Türlerine Göre Güçlük Seviyeleri	45
Tablo 25	Çetinkaya – Uzun Formülüne Göre Metinlerin Zorluk Sınıflandırması	46
Tablo 26	Bezirci - Yılmaz Formülüne Göre Metinlerin Zorluk Sınıflandırması	47
Tablo 27	5. Sınıf Metinlerinin Çetinkaya – Uzun ve Bezirci – Yılmaz Formüllerine Göre Okunabilirlik Seviyeleri	48
Tablo 28	6. Sınıf Metinlerinin Çetinkaya – Uzun ve Bezirci – Yılmaz Formüllerine Göre Okunabilirlik Seviyeleri	51
Tablo 29	7. Sınıf Metinlerinin Çetinkaya – Uzun ve Bezirci – Yılmaz Formüllerine Göre Okunabilirlik Seviyeleri	53

Tablo 30	8. Sınıf Metinlerinin Çetinkaya – Uzun ve Bezirci – Yılmaz Formüllerine Göre Okunabilirlik Seviyeleri	56
Tablo 31	Çetinkaya - Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyelerinin karşılaştırması	59
Tablo 32	Bezirci - Yılmaz Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyelerinin karşılaştırması	60
Tablo 33	Öyküleyici ve Bilgilendirici Metinler t-testi Sonuçları	62
Tablo 34	Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Anova Testi	63
Tablo 35	Farklı Kelime Oranı Anova Sonuçları	64
Tablo 36	Kelime Büyüklüğü Anova Sonuçları	65
Tablo 37	Cümle Büyüklüğü Anova Sonuçları	66

ŞEKİLLER LİSTESİ

		<u>Sayfa</u> <u>No</u>
Şekil 1	Okunabilirlik Kavramı. (Rye, 1982; Akt. Çetinkaya, 2010, 13)	5
Şekil 2	Fry Okunabilirlik Grafiği	14

1.GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı ortaokul 5,6,7,8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik yönünden incelenmesidir. Okullarda Türkçe dersinde başlıca kullanılan materyal Türkçe ders kitabıdır. Birçok Türkçe öğretmeni dersleri kitap ekseninde işlemektedir. Bu nedenle Türkçe kitaplarındaki metinler de fazlasıyla önem arz etmektedir. Bu çalışmada ders kitaplarındaki metinler okunabilirlik formülleriyle incelenmiş, metinlerin öğrenci düzeylerine uygunluklarının ne derecede olduğu bulunmaya çalışılmıştır.

Ateşman'a (Ateşman 1997: 71) göre okunabilirlik ile metinlerin ne kadar kolay ya da güç anlaşılır olduğu belirlenmek istenir. Okunabilirlik çalışmalarında metinlerin niceliksel özellikleri ölçüt alınmış, bu değerlerin yorumlanması ile metnin okunabilirliğini belirlemek hedeflenmiştir. (Ateşman 1997: 71).

Okunabilirlik çalışması ile metinler öncelikle yapı olarak incelenmektedir. Bu çalışmalar ile metnin edebî değeri, anlaşılabilirliği ile ilgili kesin bilgiler verilememektedir. Okunabilirlik, metinlerin daha nesnel bir şekilde incelenip düzeylere göre sınıflandırılması açısından oldukça önemlidir ancak öğrenci ve öğretmenlerin okuma parçalarıyla ilgili belirttikleri görüşler de dikkate alınmalıdır.

Bu çalışmada dört sınıf düzeyinden (5,6,7,8) dört farklı yayınevini hazırlamış olduğu Türkçe kitaplarındaki okuma parçaları, türlerine ve niceliksel özelliklerine göre incelenmiştir.

1.1. Problem

Bu çalışmada 5,6,7,8. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma parçalarının okunabilirlik düzeyini belirleme temel problem olarak ele alınmıştır. Ders kitaplarındaki okuma parçalarının öğrencilere uygunluğu çeşitli açılardan ve farklı formüllerle incelenmiştir. Ateşman Okunabilirlik Formülü, Çetinkaya – Uzun tarafından hazırlanan okunabilirlik formülü ve Bezirci - Yılmaz tarafından hazırlanan okunabilirlik formülü metinlerin incelenmesinde kullanılmış, metinler güçlük düzeylerine göre sınıflandırılmıştır.

Ayrıca çalışmada şu alt problemler ele alınmıştır:

- Okuma parçaları hangi türlerden oluşmaktadır ve metin türleri arasında okunabilirlik açısından farklılık var mıdır?
- 5 – 6 – 7 – 8. Sınıf düzeylerine ait okuma parçalarının okunabilirlik düzeyi nedir? Sınıf düzeyleri arasında okunabilirlik güçlüğü bakımından değişkenlik var mıdır?
- Üç ayrı okunabilirlik formülüyle yapılan ölçümlerin benzer ve farklı yönleri nelerdir?
- Metinlerdeki kelime sayıları, farklı kelime sayıları, cümle sayıları, cümle ve kelime büyüklüğü gibi değerler hangi düzeylerde? Bu değerlerin okunabilirlik düzeyi üzerindeki etkisi ne kadardır?

1.2. Amaç

Öğrencilerin programlarda belirlenen kazanımlara ulaşmasında ders kitapları büyük ölçüde önemlidir (Göçer, 2008). Türkçe ders kitabındaki metinler de başta okuma becerisi olmak üzere yazma, konuşma ve dinleme becerileri üzerinde etkilidir.

Bu çalışmada; Türkçe öğretiminde, programda belirtilen dört temel becerinin kazandırılmasında ve geliştirilmesinde, öğrenciye kültürel değerlerin aktarılmasında önemli bir etken olan ders kitabındaki metinler yapısal olarak incelenmiştir.

Türkçe ders kitaplarındaki okuma parçalarının kelime ve cümle yapıları, okunabilirlik düzeyleri, türlere ve sınıf düzeylerine göre okunabilirlik güçlükleri

araştırılmıştır. Bulunan veriler karşılaştırılmıştır. Bulgular ve karşılaştırmalar ile metinlerin öğrenci düzeyine uygun olup olmadığı belirlenmek istenmiştir. Ayrıca çalışmada, metin seçiminde nesnel bir yol kullanılıp kullanılmayacağı ve kullanılırsa bu yolun ne derecede faydalı olacağını görmek amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Okuma becerisi bireyin eğitim ve sosyal hayatında büyük ölçüde etkilidir. Okuma sadece eğitim sürecine dayalı bir etkinlik değil, hayatın bütün aşamalarında gerekli bir ihtiyaçtır (Aytaş, 2005).

Okuma becerisinin geliştirilmesi açısından Türkçe dersi büyük paya sahiptir. Türkçe dersleri de büyük oranda Türkçe kitabına bağlı olarak işlendiği için ders kitapları ve bu kitaplardaki metinler oldukça önemlidir. Bu kitaplarda bulunan metinler özenle seçilmeli, metinlerin öğrenciye uygunluğu, öğreticiliği, anlaşılabilirliği farklı yönlerden incelenmelidir.

Bu çalışmada Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin türleri ve yapısal özellikleri araştırılmıştır. Çalışmada, hangi sınıf düzeyinde hangi türde metinlerin bulunduğu, metinlerin okunabilirlik bakımından güçlük düzeyleri, sınıf seviyeleri arasındaki metin farkları incelenmiştir. Çalışmanın Türkçe ders kitabı yazarlarına, okunabilirlik alanında çalışanlara, öğretmenlere ve öğrencilere katkı sağlayacağı umulmaktadır.

Okunabilirlik ile ilgili yapılan çalışmaların hem okutulacak metinlerin incelenmesinde hem de öğrencilerin yazdıkları metinlerin değerlendirilmesinde hızlı ve doğru yollar ortaya koymak için katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

- 1- Bu alışmada MEB Yayınları 5. Sınıf Türkçe ders kitabı, gn Yayınları 6. Sınıf Türkçe ders kitabı, Meram Yayınları 7. Sınıf Türkçe ders kitabı, Evren Yayınları 8. Türkçe ders kitabı kullanılmıştır.
- 2- Şiir türündeki metinler verilerin daha doğru hesaplanabilmesi için çıkarılmıştır.
- 3- Araştırmada 28 adet 5. Sınıf okuma metni, 24 adet 6. Sınıf metni, 23 adet 7. Sınıf metni, 25 adet 8. Sınıf metni olmak üzere toplam 100 metin incelenmiştir.

1.5. Tanımlar

Okunabilirlik: Metinlerin niceliksel olarak analiz edilmesini sağlayan formüller aracılığıyla okuyucu düzeylerine yönelik olarak değerlendirilmesidir. Bu değerlendirme sonucunda metinler formüllerde belirlenen ölçütlere göre sınıflandırılmaktadır.

Okunabilirlik Formülü (Readability Formula): Okunabilirlik formülleri metnin gözlenebilen dilsel özelliklerinden yola çıkararak metinleri okuma zorluklarına veya kolaylıklarına göre aşamalı olarak sınıflandırmayı amaçlayan kestirim araçlarıdır (etinkaya, 2010).

Okunabilirlik Düzeyi (Readability Level): Okunabilirlik düzeyi kavramı, okurun metni anlamak için gereksinim duyduğu eğitsel düzeyi tanımlamak için kullanılır (etinkaya, 2010).

2.KURAMSAL ÇERÇEVE

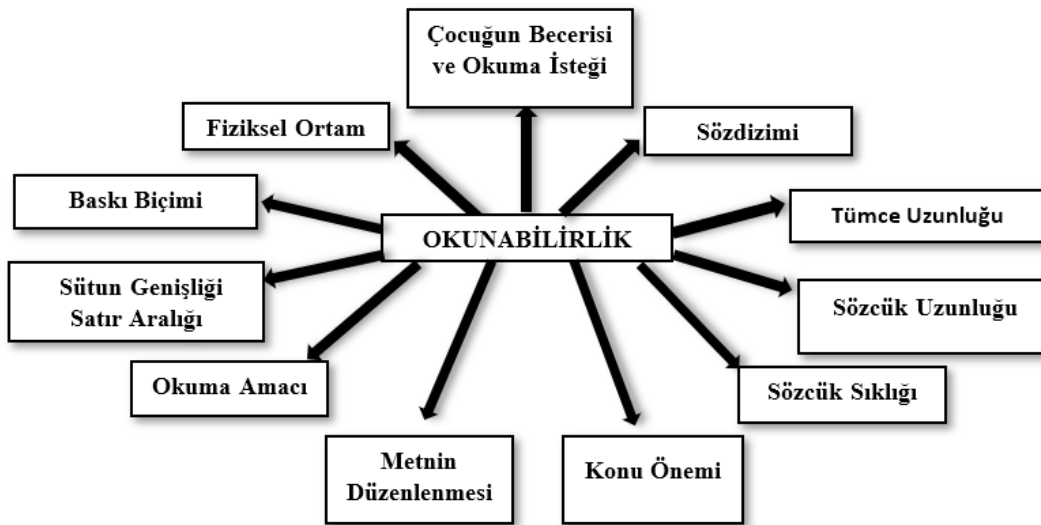
Bu bölümde okunabilirlik kavramından, okunabilirlik ile ilgili yapılan araştırmalar ve bu araştırmaların sonuçlarından, okunabilirlik kavramının kullanım alanlarından bahsedilmiştir.

2.1 Okunabilirlik Kavramı

Okunabilirlik kavramı bir metnin okuyucular tarafından anlaşılır olma durumunu ifade etmektedir. Okunabilirliğin yüksek olması bir metnin daha kolay anlaşılacağını göstermektedir. Okuma ve anlama kolaylığı öğrenmenin daha basit hâle getirilmesine olanak sağlar.

Okunabilirlik çalışmaları ile metinlerin farklı niceliksel özellikleri ölçüt alınmış, bu değerler yorumlanarak metnin okunabilirliği ile ilgili bilgiler elde edilmek istenmiştir (Ateşman, 1997).

Aşağıdaki şekilde de okunabilirlik kavramını etkileyen değişkenlere yer verilmiştir.

Şekil 1: Okunabilirlik Kavramı. (Rye, 1982; Akt. Çetinkaya, 2010, 13)

2.2 Okunabilirliğin Ölçülmesinde Kullanılan Değişkenler

Okunabilirlik hesaplanırken birçok farklı değişken göz önüne alınıp kullanılmıştır. Bunlardan en fazla kullanılan değişkenler ortalama cümle uzunlukları ve ortalama kelime uzunluklarıdır. Değişkenler arasında, incelenen dildeki en sık kullanılan 500, 1000, 2000 kelimenin araştırılan metin içindeki oranları da bulunmaktadır. Farklı türdeki kelimelerin metindeki toplam kelime sayısına oranı, hece sayıları, isim, fiil, edat, bağlaç gibi sözcük türleri, yabancı dillerden alınmış sözcüklerin sayıları, birleşik ve basit sözcükler, tamlamalar, yan cümleler de değişkenler arasındadır. Ayrıca okuyucunun beklentisine uygunluk ölçüsü de değişken olarak alınabilir. Ancak değişken sayısının artması formülün uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Bunun yerine mümkün olduğunca az sayıda, amaca daha fazla hizmet edecek olan değişkenlerin seçilmesi ve kullanılması uygun olacaktır (Ateşman, 1997).

2.3 Okunabilirlik ile İlgili Araştırmalar

Metinler ile ilgili ilk niceliksel çalışmalar MÖ 9. yüzyılda din adamları tarafından yapılmıştır. Bu çalışmalarda kutsal metinlerdeki önemli kelimeleri önemsiz kelimelerden ayırmak için sözcük sıklık sayımları yapılmıştır (Ateşman, 1997).

1880'lerde İngiliz Profesör Lucius Adelno Sherman İngilizce cümlelerin kısaldığını söylemiş, 1500-1600 yıllarında 1. Elizabeth döneminde ortalama bir İngilizce cümlenin 50 kelimededen oluştuğunu, kendi yaşadığı dönemde ise ortalama bir İngilizce cümlenin 23 kelimededen oluştuğunu belirtmiştir. Edebiyatın ve metinlerin istatistiksel olarak incelenmesi gerektiğinden bahsetmiştir (Sherman, L.A. 1893).

1889 yılında da Rus yazar Nikolai A. Rubakin birçok insan tarafından yazılmış 10.000'in üzerinde metni ele almış ve bu metinlerde en çok kullanılan kelimeleri incelemiştir. Rubakin'e göre insanlar en kolay anlayabilecekleri şekilde yazmaktaydı (Choldin, M.T. ,1979).

1921’de eğitim psikolojisi uzmanı Edward Thorndike Rusya ve Almanya’da öğretmenlerin öğrenciler için uygun kitap seçerken kelime sıklığı kullandıklarını belirtmiş, sonrasında da 10.000 kelimelik frekans içeren “Teachers Word Book” adlı kitabını yayımlamıştır. Bu kitap öğretmenlerin öğrenci becerilerine uygun kitap seçmelerinde yardımcı olmuştur (Thorndike E.L. 1921).

İlk okuma kolaylığı formülü ise 1923’te Bertha A. Lively ve Sidney L. Pressey tarafından yayımlanmıştır. Bu çalışmadan sonra uygulanması daha kolay ve daha doğru formüller bulunmaya başlanmıştır. 1980’de 200’den fazla formül farklı dillerde yayımlanmıştır (Lively ve Pressey, 1923).

1930’larda Amerika Birleşik Devletleri’nde yetişkin eğitime yönelik çalışmalar da yapılmıştır. 1931’de Douglas Waples ve Ralph Tyler “What Adults Want to Read About” adlı çalışmayı yayımlamışlardır (Waples, D. ve R. Tyler. 1931)

Ülkemizde ise okunabilirlik çalışmaları 1990’lı yıllarda başlamıştır.

1997 yılında Dil Dergisinde yayımlanan Ateşman tarafından yapılan “Türkçede Okunabilirliğin Ölçülmesi” adlı çalışma Türkçe metinlerin okunabilirliği ile ilgili ilk çalışmadır. Ateşman, bu çalışmasında “okunabilirlik” kavramını tanımlamış ve Türkçe metinlere uygun bir okunabilirlik formülü hazırlamıştır.

Temur (2003) “Okunabilirlik (Readability) Kavramı” adlı çalışmasında okunabilirlik formülleri ve bu formüllerin geliştirilmesi hakkında bilgi vermiştir. Ayrıca Ateşman’ın formülünü de bu çalışmasında incelemiştir.

Budak (2005) “Metinlerin Okunabilirlik Düzeyinin Saptanmasına Yönelik Eleştirel Bir Bakış” adındaki çalışmasında okunabilirlik zorluğunun kelime ve cümle uzunluklarıyla değil kelimelerin anlamına göre saptanabileceğini belirtmiştir.

Tekbıyık (2006) “Lise Fizik I Ders Kitabının Okunabilirliği ve Hedef Yaş Düzenine Uygunluğu” çalışmasında Fog Testi kullanarak Lise Fizik I ders kitabının okunabilirliğini ve yaş grubuna uygunluğunu araştırmıştır. İnceleme sonucunda kitabın okunmasında bazı öğrencilerin sorunlarla karşılaşabileceği, ders kitabının okunma yaşının düşük seviyedeki öğrenciler için yüksek olabileceği belirtilmiştir.

Çiftçi, Çeçen ve Melanlıoğlu (2007) “Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında 2006-2007 eğitim öğretim döneminde kullanılan Türkçe ders kitaplarındaki metin türlerini ve bu metinlerin Ateşman formülüne göre zorluk düzeylerini incelemişlerdir.

Yazıcı ve Temur (2007) “Okunabilirlik Formüllerinin Kullanımına Yönelik Yapılan Bazı Eleştiriler” adlı çalışmalarında formüllerin kullanımına yönelik eleştiriler yapmışlardır.

Zorbaz (2007) “Türkçe Ders Kitaplarındaki Masalların Kelime – Cümle Uzunlukları ve Okunabilirlik Düzeyleri Üzerine Bir Değerlendirme” adlı çalışmasında Türkçe ders kitaplarındaki masal türündeki metinlerin güçlük düzeylerini Ateşman formülüne göre incelemiştir.

Bezirci ve Yılmaz (2010) “Metinlerin Okunabilirliğinin Ölçülmesi Üzerine Bir Yazılım Kütüphanesi ve Türkçe İçin Yeni Bir Okunabilirlik Ölçütü” adlı çalışmalarında birden fazla okunabilirlik ölçütü kullanmışlar ve hikâye ve roman türündeki çeşitli kitapların okunabilirlik değerini bulmuşlardır.

Temizyürek (2010) “Türkiye’de Okuma Seferberliği Çerçevesinde Seçilen Kitapların Kelime-Cümle Uzunlukları ve Okunabilirlik Açısından İncelenmesi” isimli çalışmasında 100 temel içerisinde 10 eser seçerek bunları Ateşman formülüne göre incelemiştir.

Okur ve Arı (2013) “6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Metinlerin Okunabilirliği” adlı çalışmalarında 2010-2011 yıllarında okutulan Türkçe ders kitaplarındaki metinleri Ateşman ve Çetinkaya-Uzun formüllerine göre incelemişlerdir.

Bağcı ve Ünal (2013) “İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeyi” adlı çalışmalarında 8. Sınıf düzeyindeki iki farklı Türkçe ders kitabındaki metinleri Ateşman ve Çetinkaya-Uzun formülüne göre incelemişlerdir.

2.4 Okunabilirlik Formülleri

1940'lerden sonra araştırmacılar tarafından daha kullanışlı ve daha net sonuçlar veren formüller hazırlanmıştır. Flesch Formülü, Dale-Chall Formülü, Gunning Zorluk Göstergesi, Fry Grafik Okunabilirlik Formülü, Coleman Okunabilirlik Formülleri, Smog Okunabilirlik Formülü kullanımda olan popüler formüllerden bazılarıdır.

Flesch Okuma Kolaylığı Formülü

Çokça kullanılan bu formül, Flesch tarafından İngilizce dilindeki metinlerin zorluklarını test etmek için tasarlanmıştır. Flesch okuma kolaylığı formülüne göre metinlerin okunabilirliği 100 üzerinden puanlanmaktadır. Metin puanı yükseldikçe metnin okunabilme kolaylığı da yükselmektedir. Puan düştükçe zorluk artmaktadır (Flesch, 1948).

Bu formüle göre 12 yaşındaki bir çocuk 60 ve üzeri puan alan metinleri rahatlıkla anlayabilmektedir. Üniversite mezunları ise 30 veya daha altında puan alan metinleri anlayabilir seviyededir (Flesch, 1948).

Formüle göre bir metinden 100 kelimelik bir bölüm alınır. Alınan bölümde toplam hece sayısı toplam kelime sayısına bölünerek kelimelerin uzunluğu belirlenir. Toplam kelime sayısı toplam cümle sayısına bölünerek de cümlelerin uzunluğu belirlenir (Flesch, 1948).

Formülün hesaplanması:

$$\text{Kelime uzunluğu} = \frac{\text{Hece Sayısı}}{\text{Kelime Sayısı}}$$

$$\text{Cümle uzunluğu} = \frac{\text{Kelime Sayısı}}{\text{Hece Sayısı}}$$

$$206.835 - 1.015 \left(\frac{\text{Toplam Kelime Sayısı}}{\text{Toplam Cümle Sayısı}} \right) - 84.6 \left(\frac{\text{Toplam Hece Sayısı}}{\text{Toplam Kelime Sayısı}} \right)$$

(Flesch, 1948)

Flesch – Kincaid Okunabilirlik Formülü

Flesch tarafından geliştirilen okunabilirlik formülünün geliştirilmesi ile oluşturulmuş olan bu formül, metinlerin sınıf seviyelerini bulmak amacıyla ABD’de kullanılmaktadır.

Bu formülün denklemini ise şu şekildedir:

$$0.39 \left(\frac{\text{Toplam Kelime Sayısı}}{\text{Toplam Cümle Sayısı}} \right) + 11.8 \left(\frac{\text{Toplam Hece Sayısı}}{\text{Toplam Kelime Sayısı}} \right) - 15.59$$

(Kincaid, Fishburne, Rogers ve Chissom, 1975)

Bu formülden çıkan sonuçlar Flesch tarafından şöyle yorumlanmıştır:

Tablo 1: Flesch formülüne göre okunabilirlik düzeyleri

Metin Puanı	Okul Seviyesi	Açıklama
100-90	5. Sınıf	Okunabilirlik Düzeyi Çok Kolay Metinler
90-80	6. Sınıf	Kolay Metinler
80-70	7. Sınıf	Kolay Sayılabilecek Seviyedeki Metinler
70-60	8. ve 9. Sınıf	Sade Dil Seviyesindeki metinler
60-50	10 – 12. Sınıf	Zor Seviyeye Yakın Metinler
50-30	Üniversite	Zor Metinler
30-0	Üniversite Mezunu	Okunabilirlik Düzeyi Çok Zor Metinler

(Flesch, 1979)

Dale-Chall Formülü

Edgar Dale ve Jeanne S. Chall tarafından geliştirilmiş olan bu formül, cümle uzunluğu ve zor (bilinmeyen) kelime sayısı yoluyla metnin güçlüğünü belirlemeyi amaçlar (Jacqueline, 1992: 3 akt: Zorbaz, 2007).

4. Sınıf öğrencileri tarafından en çok kullanılan 3.000 sözcük seçilerek bir liste yapılmış ve bu formülde bu liste kullanılmıştır.

Formülde bir metnin ilk 100 sayfası alınarak alınan bölümdeki cümle sayısı ve zor kelime sayısı belirlenir. Daha sonra şu denklem kullanılarak metnin zorluğu belirlenir:

$$0.1579 \left(\frac{\text{Zor sözcükler}}{\text{Diğer Sözcükler}} \times 100 \right) + 0.0496 \left(\frac{\text{Sözcük Sayısı}}{\text{Cümle Sayısı}} \right)$$

Formülden çıkan sonuçlar Dale ve Chall tarafından şöyle yorumlanmıştır:

Tablo 2: Dale - Chall formülüne göre okunabilirlik düzeyleri

Puan	Okunabilirlik Sınıf Seviyeleri
4,9 ya da altı	4. sınıf veya daha alt seviyedeki öğrenciler
5.0-5.9	5. veya 6. Sınıf öğrencileri
6.0-6.9	7. veya 8. Sınıf öğrencileri
7.0-7.9	9. veya 10. sınıf öğrencileri
8.0-8.9	11. veya 12. Sınıf öğrencileri
9.0-9.9	Üniversite öğrencileri
10.0 ve üzeri	Üniversite mezunları

(Dale E, Chall J, 1948)

Gunning Fog Dizini

Robert Gunning tarafından 1952 yılında geliştirilen bu formülde metinlerin okunabilirlik seviyeleri, farklı eğitim seviyelerindeki kişilere göre sınıflandırılmıştır.

Formül hesaplanması için öncelikle metinden 100 kelimelik bir bölüm alınır. Daha sonra kelime sayısı cümle sayısına bölünerek ortalama cümle uzunluğu belirlenir. Üç ve daha fazla heceden oluşan kelimeler sayılır. Ardından ortalama cümle

uzunluğu ve üç ve daha fazla heceli kelime sayısı eklenerek sonuç 0,4 ile çarpılır (Gunning, 1952).

Formül denklemini şu şekildedir:

$$0.4 \left(\frac{\text{Sözcükler}}{\text{Cümleler}} \right) + 100 \left(\frac{\text{Üç ve Daha Fazla Heceli Sözcükler}}{\text{Diğer Sözcükler}} \right)$$

Sonuçlar tabloda gösterilen şekilde yorumlanmaktadır:

Tablo 3: Gunning Fog Dizinine göre okunabilirlik düzeyleri

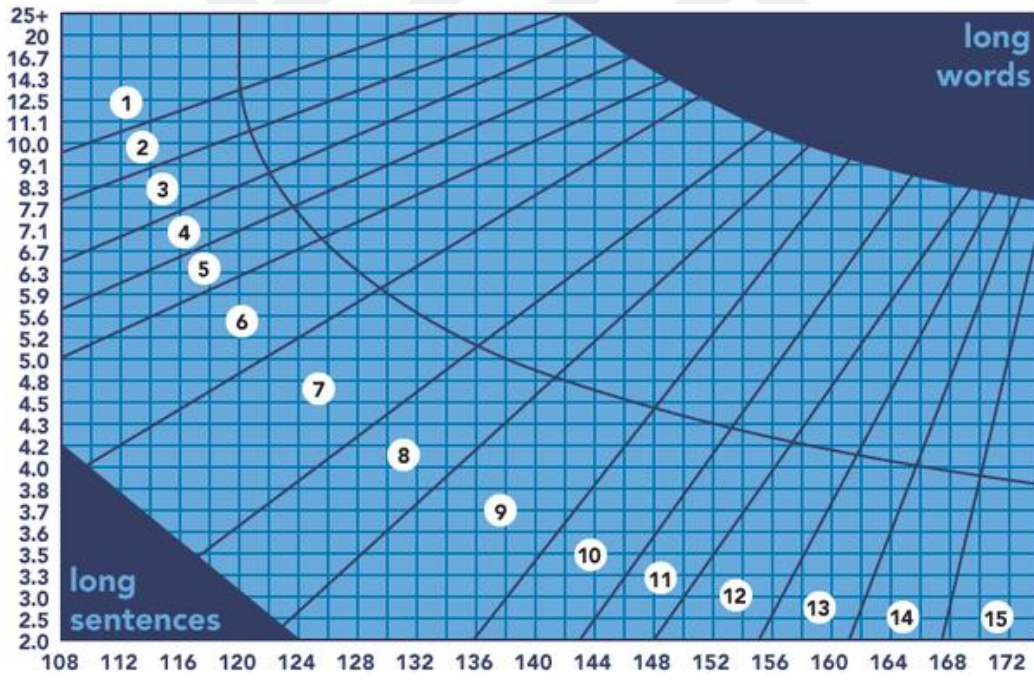
Puan	Okunabilirlik Sınıf Seviyeleri
17	Üniversite Mezunu
16	Üniversite Son Sınıf Öğrencisi
15	Üniversite 3. Sınıf Öğrencisi
14	Üniversite 2. Sınıf Öğrencisi
13	Üniversiteye Yeni Başlamış öğrenci
12	Lise 4. Sınıf Öğrencisi
11	Lise 3. Sınıf Öğrencisi
10	Lise 2. Sınıf Öğrencisi
9	Lise 1. Sınıf Öğrencisi
8	8. Sınıf Öğrencisi
7	7. Sınıf Öğrencisi
6	6. Sınıf Öğrencisi

Fry Okunabilirlik Grafiği

Zamandan tasarruf etmek ve okunabilirlik seviyelerinin kolayca belirlenmesi amacıyla tasarlanan bir formüldür (Fry,1968).

Bu formülde kitabın başından, ortasından ve sonundan 100 kelimelik bölümler seçilir. Seçilen her bölümdeki kelimeler sayılır ve bölümlerdeki cümle sayılarının ortalamaları alınır. Ayrıca her bölümdeki hece sayıları da bulunur. Veriler grafiğe aktarılarak okuma zorluğu seviyeleri belirlenmiş olur.

Şekil 2: Fry Okunabilirlik Grafiği

Coleman Okunabilirlik Formülleri

Coleman (1965), araştırma projesinde genel kullanım amaçlı dört okunabilirlik formülü yayımlamıştır. Coleman, çoktan seçmeli okuma testleri ve uzman görüş sıralamaları dışında çıkartma işlemlerini de kullanmıştır (Dubay, 2004).

Farklı değişkenler kullanılan dört formülün denklemleri şöyle gösterilmiştir:

$$C\% = 1.29w - 38.45$$

$$C\% = 1.16w + 1.48s - 37.95$$

$$C\% = 1.07s + 1.18s + .76p - 34.02$$

$$C\% = 1.04w + 1.06s + .56p - .36prep - 26.01$$

C%= Doğru çıkartma işlemi oranı

W= 100 sözcüklük kesitteki 1 heceli sözcük oranı

S= 100 sözcüklük kesitteki cümle sayısı

P= 100 sözcüklük kesitteki cümle sayısı

Prep= 100 sözcüklük kesitteki edat sayısı

Coleman, çıkartma puanları olan formüllerinde sırasıyla 86, .89, .90 ve .91 çoklu bağıntılar bulmuştur.

Çıkartma puanlarının kriter olarak kullanılması, çoktan seçmeli puanların kullanılmasından daha yüksek geçerlilik katsayıları sağlamıştır (Dubay, 2004).

McLaughlin 'SMOG' Formülü

Harry McLaughlin (1969), SMOG formülünü, kelime uzunluğu ve cümle uzunluğunun eklenmekten ziyade çarpılması gerektiği inancıyla yayımladı (Dubay, 2004).

Bu formül uygulanırken 30 ardışık cümlelik bölüm örnekleri seçilir. Daha sonra her örnekteki 3 ya da daha fazla heceli kelimeler sayılır. Ortalama sayı (N) bulunur. Veriler denklemdaki yerlerine yerleştirilerek okunabilirlik ölçümü yapılır (Johnson, 1998).

$$\text{Sınıf seviyesi} = (\sqrt{N} - \text{Ortalamanın Karekökü}) + 3$$

$$\text{Okuma Yaşı} = (\sqrt{N}) + 8 \text{ yıl}$$

2.5 Türkçe Metinlerin Okunabilirlikleri ile İlgili Araştırmalar

Türkiye’de okunabilirlik çalışmaları 1990’lı yıllarda başlamıştır. İngilizce için kullanılan formüller Türkçeye uyarlanmaya çalışılsa da bu formüller Türkçe için uygun değildi. 1997 yılında Ateşman tarafından, 2010 yılında ise Çetinkaya tarafından Türkçe için formüller hazırlanmıştır.

Ateşman Okunabilirlik Formülü

Ateşman, diğer diller için yapılan çalışmaları incelemiş, en basit ve en geçerli sonucu veren değişkenlerin cümle uzunluğu ve sözcük uzunluğu olduğunu görmüştür. Bu nedenle bu iki değişkenden yararlanarak Türkçeye uygun bir formül geliştirmiştir. Ateşman farklı zorluk ve düzeylerde, farklı alanlardan metinler seçerek bunları en zor okunanlardan en kolay okunana doğru sınıflandırmıştır. Her metnin bulunan ortalama sözcük ve cümle uzunlukları kullanılarak Flesch’in formülündeki katsayılar Türkçe için hesaplanmaya çalışılmıştır (Ateşman, 1997).

Ateşman tarafından formülün hesaplanmasında kullanılan Türkçe en zor ve en kolay metinlerin özellikleri şöyle belirtilmiştir:

Tablo 4: Ateşman Metin Sınıflandırması

	Sözcük Uzunluğu (Hece)	Cümle Uzunluğu (Sözcük)
En Kolay Metin	2,2	4
En Zor Metin	3,0	30

(Ateşman, 1997)

Bu hesaplama sonucunda şu formül bulunmuştur:

$$\text{Okunabilirlik sayısı} = 198.825 - 40.175x_1 - 2.610x_2$$

x_1 : Hece olarak ortalama sözcük uzunluğu

x_2 : Sözcük olarak ortalama cümle uzunluğu

Aşağıdaki tabloda ise Ateşman'ın okunabilirlik formülünde Türkçe metinlerin okunabilirlik sayılarına göre sınıflandırılması gösterilmiştir:

Tablo 5: Ateşman formülüne göre okunabilirlik düzeyleri

Okunabilirlik Sayısı	
90-100	Çok Kolay
70-89	Kolay
50-69	Orta Güçlükte
30-49	Zor
1-29	Çok Zor

(Ateşman, 1997)

Çetinkaya- Uzun Okunabilirlik Formülü

Çetinkaya ve Uzun tarafından oluşturulan bu formülde ortalama kelime uzunluğu ve ortalama cümle uzunluğu verileri kullanılmıştır (Çetinkaya, 2010).

Formülün kullanılması için şu yönergelerin izlenmesi belirtilmiştir:

1. Sözcük Sayımı: Boşlukla aralanmış sayılar, semboller, yazı birimler sözcük olarak kabul edilmiştir.
2. Cümle Sayımı: Nokta (.), soru işareti (?), iki nokta (:) ve parantez () ile bitirilmiş bölümler cümle olarak kabul edilir.
3. Hece Sayımı: Sözcüklerin hecelenmesi ve sayılması yoluyla yapılır.
4. Ortalama Cümle Uzunluğunun Bulunması: Toplam sözcük sayısı toplam cümle sayısına bölünerek yapılır.
5. Ortalama Sözcük Uzunluğunun Bulunması: Toplam hece sayısı toplam sözcük sayısına bölünerek yapılır.
6. Formülün Hesaplanması: Verilen denkleme gerekli değerler girilerek hesaplanır.

$$OP= 118,823 - 25,987 \times OSU - 0,971 \times OTU$$

OP= Okunabilirlik Puanı

OTU= Ortalama tümce uzunluğu

OSU= Ortalama sözcük uzunluğu

Çetinkaya – Uzun formülüne göre bulunan sonuçların sınıflandırılması şöyle yapılmıştır:

Tablo 6: Çetinkaya - Uzun formülüne göre okunabilirlik düzeyleri

Okunabilirlik Puanı	Okunabilirlik Düzeyi	Eğitim Düzeyi
0-34	Engelli Düzey	10,11 ve 12. sınıf
35-50	Eğitsel Okuma	8 ve 9. sınıf
51+	Bağımsız Okuma	5,6,7. sınıf

(Çetinkaya ve Uzun, 2010).

Bezirci – Yılmaz Okunabilirlik Formülü

Bezirci ve Yılmaz tarafından geliştirilen formülde farklı türlerde kitap ve dergi şu adımlar izlenerek incelenmiştir:

Eserlerdeki toplam cümle sayısı, kelime sayısı, harf sayısı, karakter sayısı, hece sayısı, çok heceli kelime sayısı (4 heceli veya daha fazlası için) hesaplanmıştır.

İngilizce için tanımlanmış olan 5 önemli okunabilirlik formülü (SMOG, Gunning-Fog, ARI, FRES ve Flesch-Kincaid) Türkçe için geliştirilmeye çalışılmış ve çıkan değerler karşılaştırılmıştır.

Tüm metinler göz önüne alınarak Türkçe için ortalama değerler hesaplanmıştır.

Metinlerdeki 1 heceli, 2 heceli, 3 heceli, 4 heceli, 5 heceli, 6 veya daha fazla heceli kelime sayıları hesaplanmıştır.

Bir cümlede hece sayısına göre ortalama kelime sayısı ve hece sayısına göre kelimelerin frekansları (rastlanma sıklıkları) hesaplanmış ve dağılım grafikleri çıkartılmıştır.

Yeni Okunabilirlik Değeri=

$$\sqrt{OKS \times ((H3 \times 0,84) + (H4 \times 1,5) + (H5 \times 3,5) + (H6 \times 26,25))}$$

H3: Bir cümledeki ortalama üç heceli kelime sayısı

H4: H3: Bir cümledeki ortalama dört heceli kelime sayısı

H5: Bir cümledeki ortalama dört heceli kelime sayısı

H6: Bir cümledeki ortalama altı veya daha fazla heceli kelime sayısı

Bezirci - Yılmaz formülüne göre bulunan sonuçların sınıflandırılması şöyle yapılmıştır:

Tablo 7: Bezirci- Yılmaz formülüne göre okunabilirlik düzeyleri

Yeni Okunabilirlik Değeri	Sınıf Seviyesi
1-8	İlköğretim
9-12	Lise
13-16	Lisans
16+	Akademik

(Bezirci ve Yılmaz 2010)

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, verileri toplama araçları ve verilerin analizi hakkında bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Çalışma doküman analizi ile yapılmıştır. Doküman analizi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgiler içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada Türkçe ders kitaplarındaki metinler okunabilirlik yönünden incelendiği için doküman analizi deseni kullanılmıştır.

3.2 Evren ve örneklem

Bu çalışmanın evrenini şu kitaplar oluşturacaktır:

MEB Yayınları 5. Sınıf Türkçe ders kitabı,

Öğün Yayınları 6. Sınıf Türkçe ders kitabı,

Meram Yayınları 7. Sınıf Türkçe ders kitabı,

Evren Yayınları 8. Türkçe ders kitabı.

Evrenin örneklemini ise bu kitaplarda bulunan düzyazı metinleri oluşturmaktadır.

3.3 Veri toplama araçları

Bu çalışmada MEB Yayınları 5. Sınıf Türkçe ders kitabı, Öğün Yayınları 6. Sınıf Türkçe ders kitabı, Meram Yayınları 7. Sınıf Türkçe ders kitabı, Evren Yayınları 8. Türkçe ders kitabı kullanılacaktır. Veriler bu kitaplardaki okuma parçalarından toplanacaktır. Şiir türündeki metinler verilerin daha doğru hesaplanabilmesi için

ıkarılacaktır. Çalışmada öncelikle bu kitaplar temin edilecektir ve metinler analiz edilmeye hazır hâle getirilecektir.

3.4. Verilerin Analizi

Ders kitaplarından toplanan okuma parçaları text (not defteri) formatında dosyalanarak analiz etmeye hazır hâle getirilecektir. Metinler çeşitli yönden incelenip ve okunabilirlik düzeyleri birden fazla formül kullanılarak hesaplanacaktır (Ateşman, etinkaya – Uzun, Bezirci - Yılmaz formülleri).

Hesaplanan veriler Excel formatına aktarılarak tablo hâline getirilecektir.

Çalışmada Türkçe ders kitaplarındaki okuma parçalarının şu parametrelere göre incelenmesi planlanmaktadır:

- 1- Toplam kelime sayısı
- 2- Toplam cümle sayısı
- 3- Toplam farklı kelime sayısı
- 4- Bir heceli kelime sayısı
- 5- İki heceli kelime sayısı
- 6- Üç heceli kelime sayısı
- 7- Dört heceli kelime sayısı
- 8- Beş heceli kelime sayısı
- 9- Altı ve daha fazla heceli kelime sayısı
- 10- Ortalama cümle büyüklüğü
- 11- Ortalama kelime büyüklüğü
- 12- Farklı kelime oranı
- 13- Ateşman okunabilirlik değeri
- 14- Çetinkaya – Uzun okunabilirlik değeri
- 15- Bezirci – Yılmaz okunabilirlik değeri

4.BULGULAR VE YORUMLAR

Çalışmanın bu bölümünde 5-8. Sınıflara ait Türkçe ders kitaplarından alınarak analiz edilen okuma parçalarına ilişkin veriler gösterilmiştir ve bu verilerin incelemesi yapılmıştır.

4.1.Türkçe Öğretim Programlarında Metinlerin Tür ve Sınıf Düzeyleri Dağılımları

Aşağıda verilen üç tabloda (Tablo 8,9,10) 2006, 2015 ve 2018 Türkçe öğretim programlarında belirtilen sınıf düzeylerine göre metin türlerinin dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 8: 2006 Türkçe Öğretim Programı'nda sınıf düzeylerine göre metin türleri dağılımı

6. Sınıf	Şiir, hikâye, anı, masal, fabl, deneme, tiyatro, mektup
7. Sınıf	Şiir, hikâye, anı, deneme, tiyatro, sohbet (söyleşi), gezi yazısı, biyografi
8. Sınıf	Şiir, hikâye, anı, makale, roman, deneme, sohbet (söyleşi), eleştiri, destan

(MEB, 2006)

Tablo 8'de 2006 Türkçe Öğretim Programı'na göre Türkçe ders kitaplarında bulunması gereken metin türleri gösterilmiştir. Şiir, hikâye, anı, deneme türleri her sınıf düzeyinde yer almaktadır. Masal, fabl, mektup türlerine sadece 6. Sınıfta yer verilmiştir. Gezi yazısı ve biyografi türleri ise sadece 7. sınıfta bulunmaktadır. Destan ve eleştiri türlerine sadece 8. sınıfta yer verilmiştir.

Tablo 9: 2015 Türkçe Öğretim Programı'nda sınıf düzeylerine göre metin türleri dağılımı

Metin Türleri	5-6.Sınıflar		7-8.Sınıflar	
	Dinleme/ İzleme	Okuma	Dinleme/ İzleme	Okuma
Hikâye edici	8	14	8	14
Bilgi verici	4	14	4	14
Şiir	4	8	4	8
Toplam metin sayısı	16	36	16	36

(MEB, 2015)

2015 Türkçe Öğretim Programı'nda metin türleri genel başlıklar hâlinde verilmiştir. Alt türlerin isimleri belirtilmemiştir. İşlenmesi gereken metin türlerinin sayıları gösterilmiştir. Hikâye edici metin sayısı bilgi verici metin ve şiir sayısından daha yüksektir.

Tablo 10: 2018 Türkçe Öğretim Programı'nda sınıf düzeylerine göre metin türleri dağılımı

TÜRLER	5	6	7	8
BİLGİLENDİRİCİ METİNLER				
Anı	+	+	+	+
Biyografiler, Otobiyografiler			+	+
Blog		+	+	+
Dilekçe	+		+	+
Efemera ve Broşür (liste, diyagram, tablo, grafik, kroki, harita, afiş vb. karma içerikli metinler)	+	+	+	+
e-posta	+	+	+	+
Günlük			+	+
Haber Metni, Reklam	+	+	+	+
Kılavuzlar (kullanım kılavuzları, tarifname, talimatnameler vb.)	+	+	+	+
Gezi Yazısı		+	+	+
Makale / Fıkra / Söyleşi /Deneme	+	+	+	+
Mektup	+	+	+	+
Özlü Sözler (vecize, atasözü, deyim, aforizma, duvar yazıları, motto, döviz vb.)	+	+	+	+
Sosyal Medya Mesajları	+	+	+	+
HİKÂYE EDİCİ METİNLER				
Çizgi Roman	+	+	+	+
Fabl	+	+	+	+
Hikâye	+	+	+	+
Karikatür	+	+	+	+
Masal / Efsane / Destan	+	+	+	+
Mizahi Fıkra	+	+	+	+
Roman	+	+	+	+
Tiyatro	+	+	+	+
ŞİİR				
Şarkı / Türkü	+	+	+	+
Şiir	+	+	+	+

(MEB, 2018)

2018 Türkçe Öğretimi Programı'nda metin türleri üç ana başlıkta toplanmıştır. Bu ana başlıklara ait alt türler de tabloda belirtilmiştir.

Anı, efemera, broşür, e-posta, haber metni, kılavuz, makale, deneme, söyleşi, fıkra, mektup, özlü söz, sosyal medya mesajları ve her türden hikâye edici metne ortaokulun her kademesinde yer verilmiştir. Biyografi, otobiyografi, günlük türleri sadece 7 ve 8. sınıflarda, dilekçe 5, 7 ve 8. sınıflarda, gezi yazısı 6,7,8. sınıflarda yer almaktadır.

2018 programında, Türkçe derslerinde hangi sınıf seviyesinde hangi metin türü işleneceği ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Programda metin türü sayısının artırıldığı ve yeni türler eklendiği de görülmektedir.

4.2.Ders Kitaplarında Bulunan Metinler ve Bu Metinlerin Türleri

Tablo 11: 5. Sınıf Seviyesindeki İncelenen Metinler ve Bu Metinlerin Türleri

METİNLER	Metnin Türü
Padişahın Kulakçıbaşısı	Masal
Ödevsiz Gezegen	Hikâye
Dük Oldu Hödük	Hikâye
Tüketicinin Bilinç Gücü	Makale
Atatürk'ün Kütüphanesi ve Okuma Aşkı	Anı
İstiklal Marşı	Bilgilendirici
Bayram Toplantısı	Tiyatro
Tren Rayları	Hikâye
Komşuluk	Deneme
Ben Bir Küçük Kilimim	Hikâye
Nasreddin Hoca	Bilgilendirici
Atasözü Sevgisi	Hikâye

Yelkovan Kuşlarının Efsanesi	Efsane
Perseid Göktaşı Yağmuru	Bilgilendirici
Bu Robotların Esin Kaynağı Hayvanlar	Bilgilendirici
Karagöz ile Hacivat- İncelik	Tiyatro
Sabır Sularında	Hikâye
İstanbul'un Fethinden Viyana Kapılarına	Biyografi
Sanatın En Kırılgan Hali Yumurta Oyma	Bilgilendirici
Osman Cemal Bey'in Nar Hakkı	Hikâye
Sahibini Arayan Keman	Hikâye
Sinema Düşlerimizi Gerçekleştiriyor	Bilgilendirici
Oyun Tasarımı	Bilgilendirici
Babaannemin Soğanları	Hikâye
Patates	Deneme
Balık Adamlar	Hikâye
Çöpler ve Geri Dönüşüm	Bilgilendirici
Parbat Dağının Esrarı	Fantastik Roman

Tablo 12: 6. Sınıf Seviyesindeki İncelenen Metinler ve Bu Metinlerin Türleri

METİNLER	Metnin Türü
Kelebek ile Kar Tanesi	Fabl
Akşamla Gelen	Deneme
Anadolu Adı	Efsane
Bursa'nın Ufak Tefek Taşları	Deneme
Büyük Ağrı Küçük Ağrı	Efsane
Millî Tarih	Makale

Mustafa Kemal Atatürk	Biyografi
Atatürk'ten Anılar	Anı
Atatürk ve Folklor	Makale
Atatürk ve Tiyatro	Anı
Eskici	Hikâye
Gurbetten Mektup Var	Mektup
Babam Mithat Enç	Anı
Yırtıcı İşkembe Çelebi Efendi	Masal
Kaşığı	Hikâye
Yaşamımızdaki Renkler	Sohbet
Sevgi	Deneme
Paşa Dayımın Kirazları	Anı
Anadolu Yurt Olurken	Hikâye
Ramazan	Anı
Karagöz Oynatalım mı?	Sohbet
İlk Çocukluk	Anı
Kitaplar Arasında	Tiyatro
Çocuk Kitaplarında Sabah Tartışması	Hikâye

Tablo 13: 7. Sınıf Seviyesindeki İncelenen Metinler ve Bu Metinlerin Türleri

METİNLER	Metnin Türü
Sakarya Savaşı'na Hazırlık	Roman
Gül Kokardı Babaannem	Tiyatro
Dil ve Kimlik	Deneme
Atatürk, Kültür ve Dil	Makale
Akılcıydı, Bilime İnanırdı	Deneme
Türk Hanımlarıyla Birlikte Sahneye	Anı
Çanakkale'de Söylenen Nutuk	Anı
Güneşe Doğru	Hikâye
Uzun Mehmet	Biyografi
Görme, Anlama Merakı	Sohbet
İlk Elbisem	Hikâye
Harika Çocuk	Hikâye
İpek Diyarı ve Taht Şehri Bursa	Gezi Yazısı
Komşusuzluk	Deneme
Değişmeler Hızlı Oluyor	Deneme
Çelik Çomak	Deneme
Dil Bilir misin	Karagöz Oyunu
Duha Koca Oğlu Deli Dumrul	Hikâye
Anadolu'nun Cirit Oyunları	Deneme
Ezgiyle Dönen Dünya	Deneme
Son Kuşlar	Hikâye
Orman, Su, Toprak	Gezi Yazısı
Şu, Su...	Makale

Tablo 14: 8. Sınıf Seviyesindeki İncelenen Metinler ve Bu Metinlerin Türleri

METİNLER	Metnin Türü
Yardım Ederken	Sohbet
Ceylana Yardım Edenler	Fabl
Değerlere Uymada Üç Hata	Sohbet
Dostluk Derken	Sohbet
Atatürkçü Düşünce	Makale
Türkiye'nin Önemi	Deneme
Dersimiz Atatürk	Tiyatro
Cumhuriyet	Roman
Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi	Destan
Osmancık	Roman
Hoca Nasrettin'in Romanı	Deneme
Hedeflerine Koş	Sohbet
Gizli Duran Kabiliyetler	Deneme
Osman	Anı
Selim'i Anarım	Hikâye
Sol Ayağıyla Yazan Adam	Deneme
Ayasofya Camii	Efsane
Van Gölü, Turnalar Gölü	Gezi Yazısı
Caddeler	Gezi Yazısı
Çalığışu	Roman
Faruk Nafiz Çamlıbel	Eleştiri
Sinemalarda Yaşlanmak	Hikâye
Resimden	Deneme
Güzel Sanatlar Olmazsa	Deneme
Tac Mahal	Gezi Yazısı

Tablo 15: Sınıflara Göre Metin Türlerinin Sayısal Olarak Dağılımı

<u>Metin Türü</u>	<u>5.Sınıf</u>	<u>6. Sınıf</u>	<u>7. Sınıf</u>	<u>8. Sınıf</u>
Anı	1	6	2	1
Bilgilendirici Yazı	8	0	0	0
Biyografi	1	1	1	0
Deneme	2	3	7	6
Destan	0	0	0	1
Efsane	1	2	0	1
Eleştiri	0	0	0	1
Fabl	0	1	0	1
Fantastik Roman	1	0	0	0
Gezi Yazısı	0	0	2	3
Hikâye	10	4	5	2
Karagöz Oyunu	0	0	1	0
Makale	1	2	2	1
Masal	1	1	0	0
Mektup	0	1	0	0
Roman	0	0	1	3
Sohbet	0	2	1	4
Tiyatro	2	1	1	1
Toplam	28	24	23	25

Tablo 11, 12, 13 ve 14'te okuma parçaları türlerine göre ayrılmıştır. **Tablo 15**'te okuma parçalarının sınıflara göre sayısal dağılımı belirtilmiştir.

Buna göre **5. Sınıf** Türkçe ders kitabında 10 adet **hikâye** ve 8 adet **bilgilendirici yazı** türünde metinler olduğu görülmektedir. Kitapta ikişer adet **deneme** ve **tiyatro**, birer adet de **anı**, **biyografi**, **efsane**, **fantastik roman**, **makale** ve **masal** türlerinde yazılar bulunmaktadır. Kitaptaki 28 adet düz yazı türündeki okuma metninin türlere göre dağılımı bu şekildedir.

6. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin türlere göre dağılımınının 6 adet **anı**, üç adet **deneme**, 4 adet **hikâye** ikişer adet **efsane**, **makale**, **sohbet**, birer adet, **biyografi**, **fabl**, **masal**, **mektup**, **tiyatro** olarak yapıldığı görülmektedir. Kitapta 24 adet düz yazı türünde metin bulunmaktadır.

7. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinlerin ise 7 adet **deneme**, 5 adet **hikâye**, ikişer adet **anı**, **gezi yazısı**, **makale**, birer adet **biyografi**, **karagöz oyunu**, **roman**, **sohbet**, **tiyatro** türlerinde yazılar olduğu saptanmıştır. Kitaptaki düz yazı türündeki metin sayısı 23'tür.

8. Sınıf Türkçe ders kitabında 6 adet **deneme**, 4 adet **sohbet**, üçer adet **gezi yazısı** ve **roman** 2 adet **hikâye**, birer adet **anı**, **destan**, **efsane**, **eleştiri**, **fabl**, **makale** ve **tiyatro** türünde yazılar olduğu görülmüştür. Bu metinlerin toplam sayısı 25'tir.

4.3.Okuma Parçalarının Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre İncelenmesi

Ateşman formülünde metinlerdeki ortalama sözcük ve cümle uzunlukları değişkenleri esas alınarak metinlerin okunabilirlikleri ölçülmektedir (Ateşman 1997). Aşağıdaki tablolarda metinlerdeki sözcük sayıları, ortalama sözcük ve cümle uzunlukları gösterilmiştir. Daha sonra metinlerin Ateşman formüllerine göre hangi güçlük düzeyinde oldukları belirtilmiştir.

Tablo 16: Ateşman tarafından Türkçe için belirlenen ortalama sözcük ve cümle uzunlukları:

	Sözcük Uzunluğu(Hece)	Cümle Uzunluğu(Sözcük)
En Kolay Metin	2,2	4
En Zor Metin	3,0	30

Tablo 16’da Ateşman’ın Türkçe dili için belirlediği ortalama sözcük ve cümle uzunlukları gösterilmiştir. Türkçe ders kitabındaki metinlerin hece sayıları, ortalama cümle ve kelime büyüklükleri ayrıca bu verilerin ortalamaları bulunmuştur (bkz. Ek 1-4). Bulunan bu veriler ile Ateşman formülü kullanılarak metinlerin güçlük seviyeleri tespit edilmiştir.

Tablo 17: Sınıf seviyelerine göre ortalama cümle ve kelime büyüklüğü ortalamaları:

	Metinlerin Ortalama Sözcük Uzunluğu (Hece)	Metinlerin Ortalama Cümle Uzunluğu (Sözcük)
5. Sınıf	2,66	7,70
6. Sınıf	2,61	8,37
7. Sınıf	2,65	7,60
8. Sınıf	2,64	8,78

Yukarıdaki tabloda gösterilen değişkenler ile Ateşman formülüne göre metinlerin okunabilirlik dereceleri bulunmuş ve metinler okunabilirlik düzeylerine göre sınıflandırılmıştır. Güçlük düzeylerinin sınıflandırması Ateşman’ın belirttiği tabloya göre yapılmıştır (bkz. Tablo 5).

Tablo 18: 5. Sınıf Okuma Metinlerinin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri	Okunabilirlik Seviyesi
Padişahın Kulakçıbaşı	Masal	71,496	KOLAY
Ödevsiz Gezegen	Hikâye	79,34	KOLAY
Dük Oldu Hödük	Hikâye	82,729	KOLAY
Tüketicinin Bilinç Gücü	Makale	53,279	ORTA GÜÇLÜK
Atatürk'ün Kütüphanesi ve Anı Okuma Aşkı	Anı	60,757	ORTA GÜÇLÜK
İstiklal Marşı	Bilgilendirici	72,926	KOLAY
Bayram Toplantısı	Tiyatro	91,825	ÇOK KOLAY
Tren Rayları	Hikâye	74,566	KOLAY
Komşuluk	Deneme	59,473	ORTA GÜÇLÜK
Ben Bir Küçük Kilimim	Hikâye	78,013	KOLAY
Nasreddin Hoca	Bilgilendirici	54,586	ORTA GÜÇLÜK
Atasözü Sevgisi	Hikâye	86,773	KOLAY
Yelkovan Kuşlarının Efsanesi	Efsane	75,804	KOLAY

Perseid Göktaşı Yağmuru	Bilgilendirici	62,079	ORTA GÜÇLÜK
Bu Robotların Esin Kaynağı Hayvanlar	Bilgilendirici	46,757	ZOR
Karagöz ile Hacivat - İncelik	Tiyatro	92,487	ÇOK KOLAY
Sabır Sularında	Hikâye	83,424	KOLAY
İstanbul'un Fethinden Viyana Kapılarına	Biyografi	67,084	ORTA GÜÇLÜK
Sanatın En Kırılğan Hali Yumurta Oyma	Bilgilendirici	60,212	ORTA GÜÇLÜK
Osman Cemal Bey'in Nar Hakkı	Hikâye	83,116	KOLAY
Sahibini Arayan Keman	Hikâye	83,208	KOLAY
Sinema Düşlerimizi Gerçekleştiriyor	Bilgilendirici	68,409	ORTA GÜÇLÜK
Oyun Tasarımı	Bilgilendirici	55,088	ORTA GÜÇLÜK
Babaannemin Soğanları	Hikâye	74,18	KOLAY
Patates	Deneme	77,818	KOLAY
Balık Adamlar	Hikâye	83,945	KOLAY
Çöpler ve Geri Dönüşüm	Bilgilendirici	72,802	KOLAY
Parbat Dağının Esrarı	Fantastik Roman	63,905	ORTA GÜÇLÜK

Tablo 19: 6. Sınıf Okuma Metinlerinin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri	Okunabilirlik Seviyesi
Kelebek ile Kar Tanesi	Fabl	88,85	KOLAY
Akşamla Gelen	Deneme	64,96	ORTA GÜÇLÜK
Anadolu Adı	Efsane	79,68	KOLAY
Bursa'nın Ufak Tefek Taşları	Deneme	69,46	KOLAY
Büyük Ağrı Küçük Ağrı	Efsane	82,05	KOLAY
Millî Tarih	Makale	60,06	ORTA GÜÇLÜK
Mustafa Kemal Atatürk	Biyografi	62,57	ORTA GÜÇLÜK
Atatürk'ten Anılar	Anı	77,80	KOLAY
Atatürk ve Folklor	Makale	57,44	ORTA GÜÇLÜK
Atatürk ve Tiyatro	Anı	60,02	ORTA GÜÇLÜK
Eskici	Hikâye	68,42	ORTA GÜÇLÜK
Gurbetten Mektup Var	Mektup	71,55	KOLAY

Babam Mithat Enç	Anı	59,46	ORTA GÜÇLÜK
Yırtıcı İşkembe Çelebi Efendi	Masal	93,07	ÇOK KOLAY
Kaşığı	Hikâye	83,37	KOLAY
Yaşamımızdaki Renkler	Sohbet	70,85	KOLAY
Sevgi	Deneme	70,70	KOLAY
Paşa Dayımın Kirazları	Anı	80,19	KOLAY
Anadolu Yurt Olurken	Hikâye	76,04	KOLAY
Ramazan	Anı	65,95	ORTA GÜÇLÜK
Karagöz Oynatalım mı	Sohbet	64,50	ORTA GÜÇLÜK
İlk Çocukluk	Anı	64,85	ORTA GÜÇLÜK
Kitaplar Arasında	Tiyatro	81,84	KOLAY
Çocuk Kitaplarında Sabah Tartışması	Hikâye	79,46	KOLAY

Tablo 20: 7. Sınıf Okuma Metinlerinin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri	Okunabilirlik Seviyesi
Sakarya Savaşı'na Hazırlık	Roman	74,33	KOLAY
Gül Kokardı Babaannem	Tiyatro	94,31	ÇOK KOLAY
Dil ve Kimlik	Deneme	67,13	ORTA GÜÇLÜK
Atatürk, Kültür ve Dil	Makale	60,31	ORTA GÜÇLÜK
Akılcıydı, Bilime İnanırdı	Deneme	65,81	ORTA GÜÇLÜK
Türk Hanımlarıyla Birlikte Sahneye	Anı	65,27	ORTA GÜÇLÜK
Çanakkale'de Söylenen Nutuk	Anı	61,79	ORTA GÜÇLÜK
Güneşe Doğru	Hikâye	81,08	KOLAY
Uzun Mehmet	Biyografi	98,72	ÇOK KOLAY

Görme, Anlama Merakı	Sohbet	56,84	ORTA GÜÇLÜK
İlk Elbisem	Hikâye	85,96	KOLAY
Harika Çocuk	Hikâye	85,54	KOLAY
İpek Diyarı ve Taht Şehri Bursa	Gezi Yazısı	78,77	KOLAY
Komşusuzluk	Deneme	69,24	KOLAY
Değişmeler Hızlı Oluyor	Deneme	52,20	ORTA GÜÇLÜK
Çelik Çomak	Deneme	74,56	KOLAY
Dil Bilir misin	Karagöz Oyunu	89,17	KOLAY
Duha Koca Oğlu Deli Dumrul	Hikâye	93,52	ÇOK KOLAY
Anadolu'nun Cirit Oyunları	Deneme	64,08	ORTA GÜÇLÜK
Ezgiyle Dönen Dünya	Deneme	55,23	ORTA GÜÇLÜK

Son Kuşlar	Hikâye	72,17	KOLAY
Orman, Su, Toprak	Gezi Yazısı	66,99	ORTA GÜÇLÜK
Şu, Su...	Makale	53,28	ORTA GÜÇLÜK

Tablo 21: 8.Sınıf Okuma Metinlerinin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri	Okunabilirlik Seviyesi
Yardım Ederken	Sohbet	68,11	ORTA GÜÇLÜK
Ceylana Yardım Edenler	Fabl	82,96	KOLAY
Değerlere Uymada Üç Hata	Sohbet	62,99	ORTA GÜÇLÜK
Dostluk Derken	Sohbet	80,51	KOLAY
Atatürkçü Düşünce	Makale	58,71	ORTA GÜÇLÜK
Türkiye'nin Önemi	Deneme	42,80	ZOR
Dersimiz Atatürk	Tiyatro	72,36	KOLAY
Cumhuriyet	Roman	71,85	KOLAY
Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi	Destan	86,88	KOLAY
Osmancık	Roman	71,03	KOLAY
Hoca Nasrettin'in Romanı	Deneme	59,86	ORTA GÜÇLÜK
Hedeflerine Koş	Sohbet	78,44	KOLAY
Gizli Duran Kabiliyetler	Deneme	48,48	ZOR

Osman	Anı	83,86	KOLAY
Selim'i Anarım	Hikâye	87,61	KOLAY
Sol Ayağıyla Yazan Adam	Deneme	74,61	KOLAY
Ayasofya Camii	Efsane	68,30	ORTA GÜÇLÜK
Van Gölü, Turnalar Gölü	Gezi Yazısı	86,50	KOLAY
Caddeler	Gezi Yazısı	57,68	ORTA GÜÇLÜK
Çalığışu	Roman	72,67	KOLAY
Faruk Nafiz Çamlıbel	Eleştiri	69,14	KOLAY
Sinemalarda Yaşlanmak	Hikâye	86,28	KOLAY
Resimden	Deneme	56,39	ORTA GÜÇLÜK
Güzel Sanatlar Olmazsa	Deneme	59,84	ORTA GÜÇLÜK
Tac Mahal	Gezi Yazısı	62,36	ORTA GÜÇLÜK

Tablo 22: Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyelerinin karşılaştırması

	Ateşman Okunabilirlik Değeri Ortalaması
5. Sınıf	72,00
6. Sınıf	72,21
7. Sınıf	72,45
8. Sınıf	70,01

Tablo 18'de 5. Sınıf, **Tablo 19'**da 6. Sınıf, **Tablo 20'**de 7. Sınıf, **Tablo 21'**de 8. Sınıf okuma parçalarının güçlük düzeyleri gösterilmiştir.

Metinler Ateşman'ın okunabilirlik formülü ile zorluk seviyelerine göre sınıflandırılmıştır. Buna göre **5. Sınıf** Türkçe ders kitabında 2 adet **çok kolay**, 15 adet **kolay**, 10 adet **orta güçlük** seviyesinde ve 1 adet **zor** seviyesinde metin bulunduğu görülmüştür.

Bu ders kitabındaki metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre ortalama okunabilirlik değeri ise **72,00** olarak tespit edilmiştir.

6. Sınıf Türkçe ders kitabındaki metinler Ateşman okunabilirlik formülüne göre sınıflandırıldığında şu sonuçlar bulunmuştur: 1 adet **çok kolay**, 13 adet **kolay**, 10 adet **orta güçlük** seviyelerinde metin.

Ortalama okunabilirlik değeri ise **72,21** olarak hesaplanmıştır.

Ateşman okunabilirlik formülüne göre **7. Sınıf** seviyesindeki bu kitapta 3 adet **çok kolay**, 9 adet **kolay**, 11 adet **orta güçlük** seviyelerinden metinler yer almaktadır.

Ortalama okunabilirlik değeri **72,45**'tir.

8. Sınıf metinlerinin zorluk seviyesi sınıflandırması ise şöyledir: 14 adet **kolay**, 9 adet **orta güçlük**, 2 adet **zor** seviyesinde metin.

Ortalama okunabilirlik değeri: **70,01**.

Tablolardaki verilere göre sınıflara göre farklı güçlüklerde okuma metinleri bulunsa da metinlerin güçlük düzeyi ortalamalarının birbirlerine yakın oldukları gözlemlenmiştir.

4.4. Metin Türlerine Göre Güçlük Seviyeleri

Metinler, öyküleyici ve bilgilendirici metinler olarak ele alınıp Ateşman okunabilirlik formülü ile incelenmiştir (bkz. Ek 5-12). Metinler türlerine ayrılırken şu sınıflandırma kullanılmıştır:

Öyküleyici metinler: Öykü, roman, masal, fabl, destan, efsane, anı, tiyatro.

Bilgilendirici metinler: Bilimsel yazı, tarihi yazı, gezi yazısı, eleştiri, deneme, biyografi, otobiyografi, makale, mektup, sohbet.

Tablo 23: Metin türlerinin sınıf seviyelerine göre güçlük düzeyi ortalamaları

	Öyküleyici Metinlerin Okunabilirlik Güçlük Ortalaması	Bilgilendirici Metinlerin Okunabilirlik Güçlük Ortalaması
5. Sınıf	79,09	62,54
6. Sınıf	76,07	65,79
7. Sınıf	80,31	66,40
8. Sınıf	78,38	64,43

Tablo 24: Metin Türlerine Göre Güçlük Seviyeleri

<u>Metin Türü</u>	Çok Kolay	Kolay	Orta Güçlük	Zor	Çok Zor
Anı (10)		3	7		
Bilgilendirici Yazı (8)		2	5	1	
Biyografi (3)	1		2		
Deneme (18)		6	10	2	
Destan (1)		1			
Efsane (4)		3	1		
Eleştiri (1)		1			
Fabl (2)		2			
Fantastik Roman (1)			1		
Gezi Yazısı (5)		2	3		
Hikâye (21)	1	19	1		
Karagöz Oyunu (1)		1			
Makale (6)			6		
Masal (2)	1	1			
Mektup (1)		1			
Roman (4)		4			
Sohbet (7)		3	4		
Tiyatro (5)	3	2			

Tablo 24’te metinlerin türleri, türlerin sayıları ve türlerin zorluk seviyeleri gösterilmiştir.

Metin türlerine göre güçlük seviyeleri tablosunda metin türlerinin Ateşman okunabilirlik formülüne göre dağılımı gösterilmiştir.

Bu dağılıma göre “çok zor” seviyesinde bir metin 4 Türkçe ders kitabında da bulunmamaktadır. Metinler genel olarak “kolay” ve “orta güçlük” seviyelerindedir.

Yazı türlerine bakıldığında bilgi verici metinlerin güçlük seviyelerinin öyküleyici metinlerin güçlük seviyesinden daha fazla olduğu görülmektedir.

4.5. Okuma Parçalarının Çetinkaya - Uzun Okunabilirlik ve Bezirci - Yılmaz Formüllerine Göre Güçlük Düzeylerinin İncelenmesi

Metinlerin güçlük değerleri Çetinkaya – Uzun formülü kullanılarak aşağıdaki düzeylere göre sınıflandırılmıştır.

Tablo 25: Çetinkaya – Uzun Formülüne Göre Metinlerin Zorluk Sınıflandırması

Okunabilirlik Puanı	Okunabilirlik Düzeyi	Eğitim Düzeyi
0-34	Engelli Düzey	10,11 ve 12. sınıf
35-50	Eğitsel Okuma	8 ve 9. sınıf
51+	Bağımsız Okuma	5,6,7. sınıf

(Çetinkaya ve Uzun, 2010).

Okuma parçalarının günlük değerleri Bezirci ve Yılmaz tarafından Türkiye'deki eğitim sistemi göz önünde bulundurularak aşağıdaki tabloda belirtildiği şekilde belirlenmiştir.

Tablo 26 Bezirci - Yılmaz Formülüne Göre Metinlerin Zorluk Sınıflandırması

Yeni Okunabilirlik Değeri	Sınıf Seviyesi
1-8	İlköğretim
9-12	Lise
12-16	Lisans
16+	Akademik

(Bezirci ve Yılmaz 2010).

Tablo 27: 5. Sınıf Metinlerinin Çetinkaya – Uzun ve Bezirci – Yılmaz Formüllerine Göre Okunabilirlik Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Çetinkaya Okunabilirlik değeri	Çetinkaya Okunabilirlik Düzeyi	Bezirci Okunabilirlik değeri	Bezirci Okunabilirlik Düzeyi
Padişahın Kulakçıbaşısı	Masal	41,394	Eğitsel Okuma	9,288	Lise
Ödevsiz Gezegen	Hikâye	46,292	Eğitsel Okuma	6,21	İlköğretim
Dük Oldu Hödük	Hikâye	47,97	Eğitsel Okuma	5,332	İlköğretim
Tüketicinin Bilinç Gücü	Makale	30,604	Engelli Düzey	12,314	Lisans
Atatürk'ün Kütüphanesi ve Okuma Aşkı	Anı	38,455	Eğitsel Okuma	12,45	Lisans
İstiklal Marşı	Bilgilendirici	43,95	Eğitsel Okuma	8,59	İlköğretim
Bayram Toplantısı	Tiyatro	52,342	Bağımsız Okuma	2,625	İlköğretim

Tren Rayları	Hikâye	42,823	Eğitsel Okuma	6,818	İlköğretim
Komşuluk	Deneme	35,017	Eğitsel Okuma	12,309	Lise
Ben Bir Küçük Kilimim	Hikâye	47,304	Eğitsel Okuma	6,822	İlköğretim
Nasreddin Hoca	Bilgilendirici	34,288	Engelli Düzey	12,781	Lise
Atasözü Sevgisi	Hikâye	49,737	Eğitsel Okuma	4,046	İlköğretim
Yelkovan Kuşlarının Efsanesi	Efsane	45,47	Eğitsel Okuma	7,006	İlköğretim
Perseid Göktaşı Yağmuru	Bilgilendirici	37,054	Eğitsel Okuma	12,584	Lise
Bu Robotların Esin Kaynağı Hayvanlar	Bilgilendirici	29,41	Engelli Düzey	18,781	Akademik
Karagöz ile Hacivat - İncelik	Tiyatro	52,803	Bağımsız Okuma	2,724	İlköğretim
Sabır Sularında	Hikâye	48,501	Eğitsel Okuma	4,706	İlköğretim
İstanbul'un Fethinden Viyana Kapılarına	Biyografi	39,715	Eğitsel Okuma	8,123	İlköğretim

Sanatın En Kırılğan Hali Yumurta Oyma	Bilgilendirici	36,438	Eğitsel Okuma	11,499	Lise
Osman Cemal Bey'in Nar Hakkı	Hikâye	47,293	Eğitsel Okuma	3,932	İlköğretim
Sahibini Arayan Keman	Hikâye	49,824	Eğitsel Okuma	6,121	İlköğretim
Sinema Düşlerimizi Gerçekleştiriyor	Bilgilendirici	40,052	Eğitsel Okuma	10,523	Lise
Oyun Tasarımı	Bilgilendirici	33,464	Engelli Düzey	13,542	Lisans
Babaannemin Soğanları	Hikâye	42,626	Eğitsel Okuma	7,167	İlköğretim
Patates	Deneme	45,337	Eğitsel Okuma	6,992	İlköğretim
Balık Adamlar	Hikâye	47,948	Eğitsel Okuma	4,182	İlköğretim
Çöpler ve Geri Dönüşüm	Bilgilendirici	42,516	Eğitsel Okuma	8,048	İlköğretim
Parbat Dağının Esrarı	Fantastik Roman	36,055	Eğitsel Okuma	7,432	İlköğretim

Tablo 28: 6. Sınıf Metinlerinin Çetinkaya – Uzun ve Bezirci – Yılmaz Formüllerine Göre Okunabilirlik Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Çetinkaya Okunabilirlik Değeri	Çetinkaya Okunabilirlik Düzeyi	Bezirci Okunabilirlik Değeri	Bezirci Okunabilirlik Düzeyi
Kelebek ile Kar Tanesi	Fabl	52,81	Bağımsız Okuma	4,86	İlköğretim
Akşamla Gelen	Deneme	39,56	Eğitsel Okuma	10,34	Lise
Anadolu Adı	Efsane	47,01	Eğitsel Okuma	6,77	İlköğretim
Bursa'nın Ufak Tefek Taşları	Deneme	41,45	Eğitsel Okuma	8,29	İlköğretim
Büyük Ağrı Küçük Ağrı	Efsane	48,74	Eğitsel Okuma	6,39	İlköğretim
Millî Tarih	Makale	36,86	Eğitsel Okuma	13,69	Lisans
Mustafa Kemal Atatürk	Biyografi	37,51	Eğitsel Okuma	11,70	Lise
Atatürk'ten Anılar	Anı	45,45	Eğitsel Okuma	6,22	İlköğretim

Atatürk ve Folklor	Makale	35,76	Eğitsel Okuma	13,24	Lisans
Atatürk ve Tiyatro	Anı	37,86	Eğitsel Okuma	12,21	Lise
Eskici	Hikâye	40,67	Eğitsel Okuma	9,04	Lise
Gurbetten Mektup Var	Mektup	41,78	Eğitsel Okuma	8,48	İlköğretim
Babam Mithat Enç	Anı	37,60	Eğitsel Okuma	14,50	Lisans
Yırtıcı İşkembe Çelebi Efendi	Masal	53,67	Bağımsız Okuma	3,25	İlköğretim
Kaşığı	Hikâye	47,30	Eğitsel Okuma	4,05	İlköğretim
Yaşamımızdaki Renkler	Sohbet	44,47	Eğitsel Okuma	13,56	Lisans
Sevgi	Deneme	41,15	Eğitsel Okuma	7,78	İlköğretim
Paşa Dayımın Kirazları	Anı	47,33	Eğitsel Okuma	6,08	İlköğretim
Anadolu Yurt Olurken	Hikâye	44,94	Eğitsel Okuma	7,21	İlköğretim
Ramazan	Anı	38,98	Eğitsel Okuma	9,03	Lise
Karagöz Oynatalım mı?	Sohbet	38,69	Eğitsel Okuma	11,16	Lise

İlk Çocukluk	Anı	38,51	Eğitsel Okuma	9,82	Lise
Kitaplar Arasında	Tiyatro	46,65	Eğitsel Okuma	5,10	İlköğretim
Çocuk Kitaplarında Sabah Tartışması	Hikâye	45,58	Eğitsel Okuma	5,76	İlköğretim

Tablo 29: 7. Sınıf Metinlerinin Çetinkaya – Uzun ve Bezirci – Yılmaz Formüllerine Göre Okunabilirlik Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Çetinkaya Okunabilirlik Değeri	Çetinkaya Okunabilirlik Düzeyi	Bezirci Okunabilirlik Değeri	Bezirci Okunabilirlik Düzeyi
Sakarya Savaşı'na Hazırlık	Roman	41,75	Eğitsel Okuma	5,54	İlköğretim
Gül Kokardı Babaannem	Tiyatro	53,24	Bağımsız Okuma	2,47	İlköğretim
Dil ve Kimlik	Deneme	40,25	Eğitsel Okuma	10,18	Lise

Atatürk, Kültür ve Dil	Makale	36,31	Eğitsel Okuma	13,01	Lisans
Akılcıydı, Bilime İnanırdı	Deneme	38,39	Eğitsel Okuma	9,40	Lise
Türk Hanımlarıyla Birlikte Sahneye	Anı	38,96	Eğitsel Okuma	10,69	Lise
Çanakkale'de Söylenen Nutuk	Anı	35,89	Eğitsel Okuma	9,66	Lise
Güneşe Doğru	Hikâye	45,63	Eğitsel Okuma	4,23	İlköğretim
Uzun Mehmet	Biyografi	57,37	Bağımsız Okuma	2,48	İlköğretim
Görme, Anlama Merakı	Sohbet	34,33	Eğitsel Okuma	14,51	Lisans
İlk Elbisem	Hikâye	50,08	Eğitsel Okuma	5,32	İlköğretim
Harika Çocuk	Hikâye	48,49	Eğitsel Okuma	3,73	İlköğretim
İpek Diyarı ve Taht Şehri Bursa	Gezi Yazısı	46,03	Eğitsel Okuma	5,85	İlköğretim
Komşusuzluk	Deneme	39,98	Eğitsel Okuma	9,42	Lise

Değişmeler Hızlı Oluyor	Deneme	32,83	Engelli Düzey	14,97	Lisans
Çelik Çomak	Deneme	43,50	Eğitsel Okuma	7,10	İlköğretim
Dil Bilir misin?	Karagöz Oyunu	50,41	Eğitsel Okuma	3,14	İlköğretim
Duha Koca Oğlu Deli Dumrul	Hikâye	53,82	Bağımsız Okuma	2,84	İlköğretim
Anadolu'nun Cirit Oyunları	Deneme	38,74	Eğitsel Okuma	9,68	Lise
Ezgiyle Dönen Dünya	Deneme	35,17	Eğitsel Okuma	15,70	Lisans
Son Kuşlar	Hikâye	42,85	Eğitsel Okuma	7,94	İlköğretim
Orman, Su, Toprak	Gezi Yazısı	40,79	Eğitsel Okuma	10,76	Lise
Şu, Su...	Makale	33,39	Engelli Düzey	15,15	Lisans

Tablo 30: 8. Sınıf Metinlerinin Çetinkaya – Uzun ve Bezirci – Yılmaz Formüllerine Göre Okunabilirlik Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Çetinkaya Okunabilirlik Değeri	Çetinkaya Okunabilirlik Düzeyi	Bezirci Okunabilirlik Değeri	Bezirci Okunabilirlik Düzeyi
Yardım Ederken	Sohbet	39,85	Eğitsel Okuma	9,06	Lise
Ceylana Yardım Edenler	Fabl	47,93	Eğitsel Okuma	4,75	İlköğretim
Değerlere Uymada Üç Hata	Sohbet	36,48	Eğitsel Okuma	9,50	Lise
Dostluk Derken	Sohbet	46,98	Eğitsel Okuma	6,64	İlköğretim
Atatürkçü Düşünce	Makale	35,29	Eğitsel Okuma	12,36	Lise
Türkiye'nin Önemi	Deneme	29,71	Engelli Düzey	19,52	Akademik
Dersimiz Atatürk	Tiyatro	41,50	Eğitsel Okuma	7,01	İlköğretim
Cumhuriyet	Roman	41,02	Eğitsel Okuma	6,63	İlköğretim

Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi	Destan	50,66	Eğitsel Okuma	3,97	İlköğretim
Osmancık	Roman	42,24	Eğitsel Okuma	9,89	Lise
Hoca Nasrettin'in Romanı	Deneme	37,22	Eğitsel Okuma	12,67	Lise
Hedeflerine Koş	Sohbet	45,13	Eğitsel Okuma	6,22	İlköğretim
Gizli Duran Kabiliyetler	Deneme	31,81	Engelli Düzey	17,99	Akademik
Osman	Anı	48,95	Eğitsel Okuma	5,63	İlköğretim
Selim'i Anarım	Hikâye	50,61	Eğitsel Okuma	4,41	İlköğretim
Sol Ayağıyla Yazan Adam	Deneme	44,30	Eğitsel Okuma	7,86	İlköğretim
Ayasofya Camii	Efsane	41,89	Eğitsel Okuma	9,73	Lise
Van Gölü, Turnalar Gölü	Gezi Yazısı	49,88	Eğitsel Okuma	4,57	İlköğretim
Caddeler	Gezi Yazısı	37,10	Eğitsel Okuma	14,06	Lisans
Çalıkuşu	Roman	42,14	Eğitsel Okuma	6,91	İlköğretim
Faruk Nafiz Çamlıbel	Eleştiri	41,88	Eğitsel Okuma	9,11	Lise

Sinemalarda Yaşlanmak	Hikâye	50,29	Eğitsel Okuma	5,40	İlköğretim
Resimden	Deneme	34,94	Engelli Düzey	14,30	Lisans
Güzel Sanatlar Olmazsa	Deneme	37,69	Eğitsel Okuma	13,56	Lisans
Tac Mahal	Gezi Yazısı	39,42	Eğitsel Okuma	12,83	Lise

4.5.1 Okuma Parçalarının Çetinkaya - Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre İncelenmesi

Tablo 31: Çetinkaya - Uzun Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyelerinin karşılaştırması

	Çetinkaya - Uzun Okunabilirlik Değeri Ortalaması
<i>5. Sınıf</i>	42,31
<i>6. Sınıf</i>	42,93
<i>7. Sınıf</i>	42,53
<i>8. Sınıf</i>	41,80

Metinler Çetinkaya – Uzun formülüne göre incelenmiştir.

5. sınıf seviyesinde 28 adet metin incelenmiştir. Metinlerin, sınıflandırılma sonucunda 4 adet **engelli**, 22 adet **eğitsel**, 2 adet **bağımsız** okuma seviyelerinde olduğu görülmüştür. Güçlük seviyesi yüksek olan engelli düzeydeki metin türlerinin bilgilendirici yazılar olduğu tespit edilmiştir.

6. sınıf Türkçe kitabında 24 adet okuma parçası incelenmiştir. Bu sınıf düzeyinde engelli okuma seviyesinde metin bulunmamıştır. 22 adet eğitsel 2 adet de bağımsız okuma seviyesinde metin görülmüştür.

7. sınıf düzeyinde 23 adet metin incelenmiştir. 2 adet **engelli**, 18 adet **eğitsel**, 3 adet **bağımsız** okuma seviyesinde metin bulunmuştur. Engelli seviyesindeki metinler deneme ve makale türlerindedir.

8. Sınıf Türkçe kitabında 25 adet metin incelenmiştir. 3 adet **engelli** seviyesinde, 22 adet **eğitsel** seviyede metin bulunmuştur. **Bağımsız** okuma düzeyinde metin bu kitapta bulunmamaktadır. Engelli düzeydeki üç metnin de deneme türünde olduğu görülmüştür.

Metinlerin Çetinkaya – Uzun formülüne göre incelenmesi sonucunda okuma parçalarının genel olarak “Eğitsel Okuma” seviyesinde olduğu görülmektedir. Engelli ve bağımsız okuma düzeylerindeki metinlerin oranı yüksek değildir. Güçlük seviyesi yüksek olan metinlerin dört kitapta da bilgi verici türdeki metinler olduğu görülmektedir. Bağımsız okuma seviyesindeki zorluk düzeyi düşük olan metinler ise tiyatro, hikâye, masal ve biyografi gibi türlerdir.

4.5.2 Okuma Parçalarının Bezirci - Yılmaz Okunabilirlik Formülüne Göre İncelenmesi

Tablo 32: Bezirci - Yılmaz Okunabilirlik Formülüne Göre Güçlük Seviyelerinin karşılaştırması

	Bezirci - Yılmaz Okunabilirlik Değeri Ortalaması
5. Sınıf	8,32
6. Sınıf	8,69
7. Sınıf	8,42
8. Sınıf	9,38

Metinlerin Bezirci – Yılmaz formülüne göre incelenmesi sonucunda 28 adet **5. sınıf** seviyesi metininden 18 tanesinin **ilköğretim**, 6 tanesinin lise, 3 tanesinin **lisans** ve 1 tanesinin **akademik** düzeyde olduğu görülmüştür.

24 adet **6. sınıf** düzeyindeki metinlerde 13 adet **ilköğretim**, 7 adet **lise**, 4 adet **lisans** seviyesinde metin bulunmuştur.

7. sınıf seviyesinde 23 metin incelenmiştir. Bezirci – Yılmaz formülüne göre bu metinlerden 11 tanesi **ilköğretim**, 7 tanesi **lise**, 5 tanesi **lisans** düzeyindedir.

8. sınıf seviyesinde 25 metin incelenmiştir. Sonuçlara göre 12 adet **ilköğretim**, 8 adet **lise** 3 adet **lisans**, 2 adet **akademik** olarak sınıflandırma yapılmıştır.

Bezirci – Yılmaz formülüne göre yapılan sınıflandırma sonucundaki ortalama değerler Tablo 32’de belirtilmiştir. 5. sınıf ortalaması 8,32; 6. sınıf ortalaması 8,69; 7. sınıf ortalaması 8,42 olarak bulunmuştur. Metinlerin okunabilirlik ortalamalarının ilköğretim düzeyinde olduğu görülmüştür. 8. sınıf seviyesindeki metinlerin ortalaması ise 9,38 olarak bulunmuştur ve Bezirci – Yılmaz formülü sınıflandırmasına göre 8. sınıf metinleri lise seviyesindedir. Bu formülle yapılan incelemede de okunabilirlik ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu görülmüştür. Bilgilendirici metinlerin zorluk seviyeleri bu formülde de öyküleyici metinlerin zorluk seviyesinden yüksektir.

4.6.Öyküleyici ve Bilgilendirici Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre Bağımsız t-testi Sonuçları

Tablo 33: Öyküleyici ve Bilgilendirici Metinler t-testi Sonuçları

Metin Türleri	N	Ort.	t	sd	p
Öyküleyici	51	78,30			
			6,824	96,204	,000
Bilgilendirici	49	64,73			

Verilen tabloya göre bilgilendirici metinlerin okunabilirlik ortalamaları (64,73), öyküleyici metinlerin okunabilirlik ortalamalarına (78,30) göre düşüktür. Yapılan bağımsız t-testi sonucuna göre öyküleyici metinler ile bilgilendirici metinlerin okunabilirlik düzeyleri arasında anlamlı fark bulunduğu görülmektedir [$t(96,204)=6,824, p<,000$].

Bu sonuçlara göre öyküleyici metinlerin okunabilirlik ortalamasınının Ateşman formülüne göre “kolay”, bilgilendirici metinlerin ise “orta güçlük” seviyesinde olduğu görülmektedir. Öyküleyici metinlerin bilgilendirici metinlere göre okunabilirlik açısından daha kolay olduğu söylenebilir.

4.7. Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Düzeyi Anova Sonuçları

Tablo 34: Ateşman Okunabilirlik Formülüne Göre Okunabilirlik Anova Testi

	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar					
Arası	93,099	3	31,033	,211	,889
Gruplar içi	14147,409	96	147,369		
Toplam	14240,508	99			

Metinlerin Ateşman Okunabilirlik Formülüne göre okunabilirlik puan ortalamaları 5. sınıf düzeyinde 72,00, 6. sınıf düzeyinde 72,21, 7. sınıf düzeyinde 72,45, 8. sınıf düzeyinde 70,01 olarak bulunmuştur.

Anova testi sonucunda metinlerin günlük seviyeleri arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark olmadığı görülmüştür (F= .211, P > .05). Metinlerin okunabilirlik günlük seviyeleri sınıf düzeylerine göre değişim göstermemiştir.

4.8. Metinlerdeki Farklı Kelime Oranı Değişkenine Göre Anova Sonuçları

Tablo 35: Farklı Kelime Oranı Anova Sonuçları

	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar					
Arası	,009	3	,003	,493	,688
Gruplar içi	,575	96	,006		
Toplam	,584	99			

Ders kitabında bulunan metinlerdeki toplam farklı kelime sayısı ortalaması 5. sınıf düzeyinde 390,39, 6. sınıf düzeyinde 449,75, 7. sınıf düzeyinde 492,17, 8. sınıf düzeyinde ise 496,80 olarak tespit edilmiştir.

Anova testi sonucunda metinlerdeki farklı kelime oranları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($F = .493$, $P > .05$). 6,7,8. sınıf düzeylerindeki metinlerdeki farklı kelime oranı birbirine yakındır. 5. sınıf düzeyinde ise diğer sınıf kademelerine göre farklı kelime oranının daha az olduğu fakat bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür.

4.9. Metinlerdeki Kelime Büyüklüğü Değişkenine Göre Anova Sonuçları

Tablo 36: Kelime Büyüklüğü Anova Sonuçları

	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar					
Arası	,036	3	,012	,432	,730
Gruplar içi	2,690	96	,028		
Toplam	2,727	99			

Metinlerdeki kelime büyüklüğü (hece sayısına göre) incelenmiş ve ortalama kelime büyüklüğü 5. sınıf düzeyindeki metinlerde 2,66, 6. sınıflarda 2,61, 7. sınıflarda 2,65, 8. sınıflarda 2,64 olarak bulunmuştur.

Anova testi sonucunda metinlerdeki kelime büyüklükleri arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($F= ,432$, $P > .05$). Kelime büyüklükleri her sınıf düzeyinde birbirine yakındır.

4.10. Metinlerdeki Cümle Büyüklüğü Değişkenine Göre Anova Sonuçları

Tablo 37: Cümle Büyüklüğü Anova Sonuçları

	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplar					
Arası	23,806	3	7,935	1,038	,379
Gruplar içi	734,058	96	7,646		
Toplam	757,863	99			

Metinlerdeki cümle büyüklüğü ortalamaları 5. sınıf düzeyindeki metinlerde 7,70, 6. sınıflarda 8,37, 7. sınıflarda 7,60, 8. sınıflarda 8,78 olarak bulunmuştur.

Yapılan Anova testi sonucunda cümle büyüklükleri arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür ($F= 1,038$, $P > .05$). Cümle büyüklükleri sınıf düzeylerinden bağımsız şekilde azalma veya artış göstermiştir.

5.SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar özetlenmiş, değerlendirilmiş ve bu sonuçlarla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

5.1.Sonuçlar

Bu çalışmada ortaokul 5,6,7 ve 8. Sınıflara ait Türkçe ders kitabındaki okuma parçaları metin türleri, kelime yapıları, cümle yapıları ve çeşitli okunabilirlik formülleri kullanılarak okunabilirlik seviyesi bakımından incelenmiştir.

5.1.1.Metin Türleri ve Metin Türlerinin Okunabilirlik Seviyeleri ile İlgili Sonuçlar

Yapılan bu çalışmada 2018 Türkçe Öğretim Programı yayımlanmadan önce kullanılan ders kitapları incelenmiştir. Bu nedenle 2018 Türkçe Eğitim Programında belirtilen metin türleri tablosu ile çalışmada bulunan metin türleri arasında uyumsuzluklar bulunmaktadır. Ancak 2006 ve 2015 programlarında belirtilen metin türleri dağılımı ile incelenen ders kitaplarındaki metin türleri arasında da farklılıklar bulunduğu görülmüştür.

Öyküleyici ve bilgilendirici metin türü sayısı eşit sayılabilecek düzeydedir. Hikâye türündeki metinlerin her sınıf seviyesinde bulunduğu ve oran olarak da hikâye türünün diğer türlerden fazla olduğu görülmüştür. 5. sınıf ders kitabında 10, 6. sınıf ders kitabında 4, 7. sınıf ders kitabında 5, 8. sınıf ders kitabında 2 adet hikâye türünde metin vardır. İncelenen 100 adet metinden 21 tanesinin hikâye türünde olduğu görülmektedir. Fabl, masal, mektup, destan, eleştiri gibi türler ise kitaplarda az sayıda yer almaktadır. Bazı türlerin fazla sayıda bazı türlerin ise az sayıda verilmesi metin dağılımının dengeli bir şekilde yapılamamasına neden olmuştur.

Çalışmada 51 adet öyküleyici, 49 adet bilgilendirici metin incelenmiştir. İncelenen metinlerin okunabilirlik değerleri bağımsız gruplar t-testi ile karşılaştırılmıştır. Yapılan ölçüm sonrasında öyküleyici ve bilgilendirici metinlerin okunabilirlik değerleri arasında anlamlı fark bulunduğu görülmüştür.

Öyküleyici metinlerin okunabilirlik ortalamasının (78,30) Ateşman formülüne göre “kolay”, bilgilendirici metinlerin ortalamasının (64,73) ise “orta güçlük” seviyesinde olduğu görülmektedir.

Çetinkaya – Uzun ve Bezirci – Yılmaz formüllerine göre yapılan incelemede de öyküleyici metinlerin bilgilendirici metinlerden daha kolay olduğu görülmüştür.

Yapılan benzer çalışmalarda da (Çiftçi, Çeçen ve Melanlıoğlu, 2007; Bağcı ve Ünal, 2013; Okur ve Arı, 2013; Bolat, 2016) öyküleyici metinlerin okunabilirlik açısından bilgilendirici metinlere göre daha kolay olduğu belirtilmiştir. Ayrıca Türkçe öğretmenlerinden alınan görüşlerde öğrencilerin öyküleyici metinleri daha ilgi çekici bulduğu ve daha kolay anladığı belirtilmiştir.

5.1.2.Okunabilirlik Değerleri ile İlgili Sonuçlar

Çalışmada 5, 6, 7 ve 8. sınıf seviyelerindeki 4 Türkçe ders kitabından 100 adet düz yazı metninin okunabilirlik değerleri Ateşman, Çetinkaya – Uzun ve Bezirci - Yılmaz formülleri ile incelenmiştir.

Metinlerin okunabilirlik değeri ortalamaları Ateşman formülüne göre 5. Sınıflar için (72,00), 6. sınıflar için (72,21), 7. sınıflar için (72,45), 8. sınıflar için (70,01) olarak bulunmuştur. Kitaplarda 6 adet “çok kolay”, 51 adet “kolay”, 40 adet “orta güçlük”, 3 adet “zor” seviyesinde metin bulunmaktadır. “Çok zor” seviyesinde metne yer verilmemiştir. Metinler Ateşman formülüne göre genel olarak “kolay” ve “orta güçlük” seviyelerindedir.

Okunabilirlik değerlerini karşılaştırmak için yapılan Anova testi sonucunda okunabilirlik değerleri arasında anlamlı farklılaşmanın bulunmadığı görülmüştür. Sınıf seviyeleri arttıka okuma parçalarının zorlukları artmamıştır.

Çetinkaya – Uzun formülü kullanılarak yapılan ölçümde ise okunabilirlik ortalaması 5. sınıflarda (42,31), 6. sınıflarda (42,92), 7. sınıflarda (42,53), 8. sınıflarda (41,80) olarak bulunmuştur. 100 adet metnin 9 tanesi “engelli”, 84 tanesi “eğitsel okuma”, 7 tanesi de “bağımsız okuma” seviyesindedir. Okunabilirlik güçlük düzeyleri Ateşman formülünde tespit edildiği şekilde bu formülde de sınıf düzeylerine göre farklılaşmamıştır. Okunabilirlik değerleri her sınıf düzeyinde birbirine yakındır.

Bezirci – Yılmaz formülüne göre yapılan incelemede 5. sınıf ortalaması 8,32; 6. sınıf ortalaması 8,69, 7. sınıf ortalaması 8,42, 8. sınıf ortalaması 9,38 olarak bulunmuştur. Toplam 100 metin, Bezirci – Yılmaz formülüne göre 54 adet ilköğretim, 28 adet lise, 15 adet lisans, 3 adet akademik olarak sınıflandırılmıştır. Metinlerin güçlük seviyelerinin sınıf seviyelerine göre artmadığı, okunabilirlik bakımından yakın değerler ortaya çıktığı bu formülde de görülmüştür.

Üç farklı formül ile yapılan okunabilirlik ölçümü sonucunda ders kitaplarında ğrenci düzeyinin üstünde ya da altında okuma parçaları olduğu görülmüştür. Her üç formülle yapılan incelemelerde de metinler güçlük bakımından orta seviyelerdedir. Fakat sınıf kademeleri arttıka metinlerin güçlük seviyeleri artmamıştır.

5.1.3.Kelime, Cümle Sayıları ve Kelime, Cümle Uzunlukları İlgili Sonuçlar

Toplam kelime sayıları ortalaması 5. sınıf ders kitabında 564,64, 6. sınıf ders kitabında 663,13, 7. Sınıf ders kitabında 744,09, 8. sınıf ders kitabında ise 735,32 olarak bulunmuştur (bkz. Ek 1, Ek 2, Ek 3, Ek 4). Bu sonuçlara göre kelime sayılarının üç sınıf düzeyinde kademeli olarak artmıştır. Ancak 8. sınıf ders kitabındaki kelime sayısı ortalamasının, 7. sınıf ders kitabındaki ortalamadan daha düşük olduğu görülmüştür.

Farklı kelime sayısı ortalaması ise 5,6,7,8. sınıf düzeylerine göre sırasıyla 390,39; 449,75; 492,17; 496,80 olarak tespit edilmiştir. Sınıf seviyelerine göre farklı kelime oranı ortalaması da yükselmiştir.

Toplam kelime sayıları ve farklı kelime sayıları ortalaması sınıf düzeylerine göre değişkenlik göstermiştir fakat bu değişkenlik belirgin düzeyde değildir. Yapılan Anova testi sonucunda metinlerdeki farklı kelime oranları arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı fark olmadığı görülmüştür.

Ortalama kelime uzunlukları değerleri 5. Sınıf düzeyindeki metinlerde 2,66; 6. sınıflarda 2,61; 7. Sınıflarda 2,65; 8. Sınıflarda 2,64 olarak bulunmuştur. Bulunan ortalamaların birbirine yakın olduğu görülmektedir. Anova testi sonucuna göre de kelime büyüklükleri arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılaşma bulunmamıştır. Ateşman tarafından en kolay olarak nitelendirilen metinlerdeki sözcük uzunluğu (hece) 2,2, en zor metinlerdeki sözcük uzunluğu ise 3,0 olarak belirtilmiştir. Ders kitaplarında bulunan metinlerin sözcük uzunluklarına bakıldığında bu değerlerin Ateşman tarafından belirtilen ölçüte göre orta seviyelerde olduğu anlaşılmaktadır.

Ortalama cümle uzunlukları 5. sınıf ders kitabında ortalama 7,70; 6. sınıf ders kitabında 8,37; 7. sınıf ders kitabında 7,60; 8. sınıf ders kitabında ise 8,78 olarak bulunmuştur. Ateşman'a göre Türkçenin ortalama cümle büyüklüğü 9-10 sözcüktür. Çalışmada incelenen metinlerdeki cümle uzunlukları Ateşman tarafından verilen ortalamaların altındadır. Cümle uzunluğu yapısının bu şekilde olması öğrencilerin metinleri anlaması açısından kolaylık sağlayacaktır ancak cümle uzunlukları ortalamalarının seviyelerden bağımsızdır. Anova testi sonucunda da cümle büyüklükleri arasında sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılaşma olmadığı görülmüştür.

Sözcük ve cümle büyüklükleri metinlerin okunabilirlik güçlüğü belirlemesi açısından önemli etkenlerdir. Sözcüklerin ve cümlelerin uzunluklarının artması metinlerin zorluk seviyesini artırmaktadır. Ayrıca toplam kelime sayıları ve farklı kelime sayıları da metinlerin güçlüklerini artıran etkenlerdir.

5.2.Öneriler

Çalışma sonucunda, bilgilendirici metinlerin zorluk düzeylerinin öyküleyici metinlerin zorluk düzeylerine göre belirgin şekilde fazla olduğu görülmüştür. Bu yüzden, bilgilendirici metinlerin öğrenciler tarafından anlaşılması zorlaşacaktır. Metinlerin zorluk düzeylerinin dengeli bir şekilde dağıtılması için çalışmalar yapılabilir. Metin türlerinin dengeli ve programa göre dağılımının yapılması için kitap yazarları ve yayınevleri ile ortak çalışmalar yapılabilir. Farklı sınıf düzeyleri için farklı yayınevlerinden kitaplar çıkması nedeniyle yayınevleri arasında da iletişimin bulunması gerekmektedir.

5,6,7,8. sınıf düzeylerine ait metinler Ateşman, Çetinkaya – Uzun ve Bezirci - Yılmaz formülüne göre incelenmiştir. Metinler genel olarak orta seviyelerde, öğrencilerin anlayabileceği düzeylerde fakat sınıf kademeleri arttıkça metinlerin güçlük seviyeleri artmamıştır. Öğrenciler ve öğretmenler ile beraber çalışmalar yapılırsa, okunabilirlik çalışmaları geliştirilip Türkçe için standart bir okunabilirlik ölçütü geliştirilirse ve bu ölçütler de içerik ile ilgili çalışmalarla birleştirilirse her sınıf kademesi, her yaş grubu için daha uygun ders kitapları ya da çeşitli kitaplar hazırlanabilir. Farklı çalışmaların bir arada kullanılmasıyla metinlerin okunabilirliği için daha kesin sonuçlar verebilecek ölçütler geliştirilebilir.

Kelime ve cümle yapıları da okunabilirlik açısından önemli etkenlerdir. Metindeki toplam kelime sayıları, farklı kelime sayıları metnin zorluğunda etkilidir. Ayrıca bu değerler öğrencilerin kelime hazinelerini geliştirmeleri bakımından da oldukça önemlidir. Bu nedenle hem okuyuculara katkı sağlayacak hem de anlaşılabilirliği zorlaştırmayacak şekilde sözcük ve cümle seçimleri yapılabilir.

6.KAYNAKÇA

- AYTAŞ, G . (2005). OKUMA EĞİTİMİ. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3 (4), 461-470.
- ATEŞMAN, E. (1997). Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi. A.Ü. TÖMER Dil Dergisi. 58, 171–174
- BAĞCI, H. ve ÜNAL, Y. (2013). İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik düzeyi. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1(3), 12-28.
- BEZİRCİ, B., YILMAZ, E.A, (2010) Metinlerin Okunabilirliğinin Ölçülmesi Üzerine Bir Yazılım Kütüphanesi ve Türkçe İçin Yeni Bir Okunabilirlik Ölçütü. DEÜ Mühendislik Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi 12, 49-62
- BOLAT, K. (2016). Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik ve Anlaşılabilirliği. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- BUDAK, Y. (2005). Metinlerin okunabilirlik düzeyinin saptanmasına yönelik eleştirel bir bakış. Eğitim Araştırmaları, 21, 76 – 87.
- CHOLDIN, M.T., "Rubakin, Nikolai Aleksandrovic", in Kent, Allen; Lancour, Harold; Nasri, William Z.; Daily, Jay Elwood, Encyclopedia of library and information science, (1979).
- COLEMAN, E. B. (1965). On understanding prose: some determiners of its complexity. NSF Final Report GB-2604.
- ÇETİNKAYA, G. (2010). Türkçe metinlerin okunabilirlik düzeylerinin tanımlanması ve sınıflandırılması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇETİNKAYA, G. ve UZUN, L. (2010). Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Özellikleri, Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri, (Edt. Hakan ÜLPER), Ankara: Pegem A. Yayınları.

- ÇİFTÇİ, Ö. ve ÇEÇEN, M.A. ve MELANOĞLU, D. (2007). Altıncı Sınıf Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Açısından Değerlendirilmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, (6) 22, s. 206-219
- DALE, E., & CHALL, J. S. (1948). A formula for predicting readability: Instructions. Educational research bulletin, 37-54.
- DUBAY, William H. (2004). The Principles of Readability. p. 2.
- FLESCHE, R. (1948). A new readability formula. Journal of Applied Psychology, 22-3.
- FLESCHE, R. (1979). How to write plain English: Let's start with the formula.
- FRY, E. (1968). A Readability Formula That Saves Time. Journal of Reading, 11:513-516, 575-578.
- GÖÇER, A. (2008). İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarının Ölçme ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(1), 197-210
- GUNNING, R. (1952). The Technique of Clear Writing, New York: McGraw-Hill.
<http://79.123.136.83/sanalan/metin/> (01.07.2019).
- JOHNSON, T. P. (1998). Approaches to equivalence in cross-cultural and cross-national survey research.
- KAPLAN, F. (2015). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı. (1. Baskı) Ankara: Öğün Yayınları.
- KARABIYIK, F. (2014). İlköğretim 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı. (1. Baskı) Ankara: Evren Yayıncılık.
- KINCAID, J. P., FISHBURNE Jr, R. P., ROGERS, R. L., & CHISSOM, B. S. (1975). Derivation of new readability formulas (automated readability index, fog count and flesch reading ease formula) for navy enlisted personnel.
- LIVELY, B. A. and PRESSEY S. L. (1923). "A method for measuring the 'vocabulary burden' of textbooks. Educational administration and supervision" 9:389-398.

- McLAUGHLIN, G. H. (1969). SMOG Grading - A New Readability Formula. Journal of Reading 22: 639-646.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2006). İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2015). Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2018). Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- OKUR, A. ve ARI, G. (2013). 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirliği. İlköğretim Online 12(1), 202-226
- SARBAY, A. (2015). İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı. (1. Baskı) İstanbul: Meram Yayıncılık
- SHERMAN, Lucius Adelno (1893). Analytics of literature: "A manual for the objective study of English prose and poetry." Boston: Ginn and Co.
- TEKBİYİK, A. (2006). Lise Fizik I Ders Kitabının Okunabilirliği ve Hedef Yaş Düzeyine Uygunluğu. Kastamonu Eğitim Dergisi, 2 (14), s.441-446.
- TEMİZYÜREK, F. (2010). Türkiye'de okuma seferberliği çerçevesinde seçilen kitapların kelime-cümle uzunlukları ve okunabilirlik açısından incelenmesi. Türklük Bilimi Araştırmaları, 27, 645-654.
- TEMUR, T. (2002). İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Bulunan Metinler ile Öğrenci Kompozisyonlarının Okunabilirlik Düzeyleri Açısından Karşılaştırılması. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- TETİK, N., ZORLU, N., TÜRKER H., POLAT, Z. (2016). İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı. (1. Baskı). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- THORNDIKE E.L. (1921) The teacher's word book.

WAPLES, D. and TYLER R. What adults want to read about. Chicago: University of Chicago Press(1931).

YAZICI, K. ve TEMUR, T. (2007). Okunabilirlik formüllerinin kullanımına ilişkin yapılan bazı eleştiriler. EKEV Akademi Dergisi, 31, 317-324.

YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2011). “Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemi” , Ankara: Seçkin Yayınları (9. Baskı).

ZORBAZ, K. Z. (2007). Türkçe ders kitaplarındaki masalların kelime- cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri üzerine bir değerlendirme. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 3(1), 87-101.

7.EKLER

Ek 1 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Okuma Parçaları Analizi

	Metnin Türü	Toplam kelime sayısı:	Toplam cümle sayısı	Toplam farklı kelime sayısı	Bir heceli kelime sayısı	İki heceli kelime sayısı	Üç heceli kelime sayısı	Dört heceli kelime sayısı	Beş heceli kelime sayısı	Altı ve daha fazla heceli kelime sayısı	Ortalama cümle büyüklüğü	Ortalama kelime büyüklüğü (hece)	Farklı kelime oranı	Ateşman Okunabilirlik değeri	Çetinkaya Okunabilirlik değeri	Bezirci Okunabilirlik değeri	
1	METİNLER																
2	Pağışahn Kulakbaşı	Masal	901	131	569	178	262	249	109	63	40	6,877863	2,7225305	0,632	71,496	41,394	9,288
3	Ödevsiz Gezen	Hikâye	451	68	327	77	173	112	62	22	5	6,632352941	2,5432373	0,725	79,34	46,292	6,21
4	Dük Oldu Hödük	Hikâye	1207	204	756	212	460	317	161	45	12	5,916666667	2,5053853	0,626	82,729	47,97	5,332
5	Tüketicinin Bilinç Gücü	Makale	314	38	246	33	92	82	55	36	16	8,263157895	3,0859873	0,783	53,279	30,604	12,314
6	Atatürk'ün Kütüphanesi ve Okuma Aşkı	Anı	536	43	371	112	149	152	80	37	6	12,46511628	2,6268657	0,692	60,757	38,455	12,45
7	İstiklal Marşı	Bilgilendirici	421	46	279	94	128	107	66	22	4	9,152173913	2,5391924	0,663	72,926	43,95	8,59
8	Bayram Toplantısı	Tiyatro	476	125	362	82	179	152	61	2	0	3,808	2,4159664	0,761	91,825	52,342	2,625
9	Tren Rayları	Hikâye	903	148	684	139	314	231	144	55	20	6,101351351	2,696567	0,757	74,566	42,823	6,818
10	Komşuluk	Deneme	362	41	278	58	106	87	61	34	16	8,829268293	2,8950276	0,768	59,473	35,017	12,309
11	Ben Bir Küçük Kilimim	Hikâye	499	54	363	94	195	136	62	11	1	9,240740741	2,4068136	0,727	78,013	47,304	6,822
12	Nasreddin Hoca	Bilgilendirici	501	41	363	73	137	159	92	34	6	12,2195122	2,7964072	0,725	54,586	34,288	12,781
13	Atasözü Sevgisi	Hikâye	762	161	548	144	279	211	91	32	5	4,732919255	2,4816273	0,719	86,773	49,737	4,046
14	Yelkovan Kuşlarının Efsanesi	Efsane	347	40	269	69	105	115	48	9	1	8,675	2,4985591	0,775	75,804	45,47	7,006
15	Perseid Gökteşi Yağmuru	Bilgilendirici	233	25	150	42	62	64	42	13	10	9,32	2,7982833	0,644	62,079	37,054	12,584
16	Bu Robotların Esin Kaynağı Hayvanlar	Bilgilendirici	312	25	217	58	66	79	64	28	17	12,48	2,974359	0,696	46,757	29,41	18,781
17	Karagöz ile Hacivat - İncelik	Tiyatro	686	178	333	140	242	208	84	12	0	3,853932584	2,3965015	0,485	92,487	52,803	2,724
18	Sabır Sularında	Hikâye	416	69	298	76	156	105	67	11	1	6,028985507	2,4807692	0,716	83,424	48,501	4,706
19	İstanbul'un Fethinden Viyana Kapılarına	Biyografi	562	66	447	78	169	182	99	30	4	8,515151515	2,7259786	0,795	67,084	39,715	8,123
20	Sanatın En Kırılğan Hali Yumurta Oyma	Bilgilendirici	771	76	513	111	237	212	145	50	16	10,14473684	2,7911803	0,665	60,212	36,438	11,499
21	Osman Cemal Bey'in Nar Hakkı	Hikâye	564	122	436	87	212	150	83	30	2	4,62295082	2,5797872	0,773	83,116	47,293	3,932
22	Sahibini Arayan Keman	Hikâye	936	116	554	206	361	244	86	36	3	8,068965517	2,3536325	0,592	83,208	49,824	6,121
23	Sinema Düşlerimizi Gerçekleştiriyor	Bilgilendirici	631	81	397	146	164	146	99	49	27	7,790123457	2,7400951	0,629	68,409	40,052	10,523
24	Oyun Tasarımı	Bilgilendirici	223	21	164	44	45	60	53	14	7	10,61904762	2,8878924	0,735	55,088	33,464	13,542
25	Babaannemin Soğanları	Hikâye	951	154	655	141	346	219	176	43	26	6,175324675	2,701367	0,689	74,18	42,626	7,167
26	Patates	Deneme	287	43	209	62	96	61	44	19	5	6,674418605	2,5783972	0,728	77,818	45,337	6,992
27	Balık Adamlar	Hikâye	589	123	402	78	244	159	88	15	5	4,788617886	2,5483871	0,683	83,945	47,948	4,182
28	Çöpler ve Geri Dönüşüm	Bilgilendirici	385	53	296	75	107	115	57	23	8	7,264150943	2,6649351	0,769	72,802	42,516	8,048
29	Parbat Dağının Esrarı	Fantastik Roman	584	93	445	74	147	166	142	43	12	6,279569892	2,9503425	0,762	63,905	36,055	7,432
30																	
31	Genel Ortalama		564,64	85,18	390,39	99,39	186,89	152,86	86,46	29,21	9,82	7,70	2,66	0,70	72,00	42,31	8,32

Ek 2 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Okuma Parçaları Analizi

	Metnin Türü	Toplam kelime sayısı:	Toplam cümle sayısı	Toplam farklı kelime sayısı	Bir heceli kelime sayısı	İki heceli kelime sayısı	Üç heceli kelime sayısı	Dört heceli kelime sayısı	Beş heceli kelime sayısı	Altı ve daha fazla heceli kelime sayısı	Ortalama cümle büyüklüğü	Ortalama kelime büyüklüğü (hece)	Farklı kelime oranı	Ateşman Okunabilirlik değeri	Çetinkaya Okunabilirlik değeri	Bezirci Okunabilirlik değeri	
1	METİNLER																
2	Kelebek ile Kar Tanesi	Fabl	300	42	230	58	128	92	19	2	1	7,142857143	2,273333	0,767	88,85	52,81	4,86
3	Akşamla Gelen	Deneme	827	81	614	146	266	215	130	60	10	10,20987654	2,668682	0,742	64,96	39,56	10,34
4	Anadolu Adı	Efsane	374	51	281	77	134	92	49	18	4	7,333333333	2,489305	0,751	79,68	47,01	6,77
5	Bursa'nın Ufak Tefek Taşları	Deneme	299	34	225	50	107	71	44	25	2	8,794117647	2,648829	0,753	69,46	41,45	8,29
6	Büyük Ağrı Küçük Ağrı	Efsane	441	58	316	99	161	106	54	18	3	7,603448276	2,412698	0,717	82,05	48,74	6,39
7	Millî Tarih	Makale	674	62	435	134	182	176	108	52	22	10,87096774	2,747774	0,645	60,06	36,86	13,69
8	Mustafa Kemal Atatürk	Biyografi	1093	115	707	173	339	299	166	83	33	10	2,774016	0,647	62,57	37,51	11,70
9	Atatürk'ten Anılar	Anı	548	80	388	124	158	138	90	35	3	6,85	2,567518	0,708	77,80	45,45	6,22
10	Atatürk ve Folklor	Makale	398	34	309	75	96	120	74	25	8	11,70588235	2,758794	0,776	57,44	35,76	13,24
11	Atatürk ve Tiyatro	Anı	541	44	372	96	169	150	85	35	6	12,29545455	2,656192	0,688	60,02	37,86	12,21
12	Eskici	Hikâye	943	109	702	147	313	259	157	52	15	8,651376147	2,683987	0,744	68,42	40,67	9,04
13	Gurbetten Mektup Var	Mektup	287	39	225	55	82	81	44	18	7	7,358974359	2,689895	0,784	71,55	41,78	8,48
14	Babam Mithat Enç	Anı	734	59	539	156	211	179	122	47	19	12,44067797	2,660763	0,734	59,46	37,60	14,50
15	Yırtıcı İşkembe Çelebi Efendi	Masal	768	169	448	164	287	229	76	10	2	4,544378698	2,33724	0,583	93,07	53,67	3,25
16	Kaşığı	Hikâye	779	177	539	112	283	238	116	22	8	4,401129944	2,587933	0,692	83,37	47,30	4,05
17	Yaşamımızdaki Renkler	Sohbet	282	24	181	77	96	56	31	13	9	11,75	2,421986	0,642	70,85	44,47	13,56
18	Sevgi	Deneme	276	38	177	41	85	85	48	12	5	7,263157895	2,717391	0,641	70,70	41,15	7,78
19	Paşa Dayımın Kirazları	Anı	636	87	418	121	227	172	101	11	4	7,310344828	2,477987	0,657	80,19	47,33	6,08
20	Anadolu Yurt Olurken	Hikâye	572	74	418	94	221	144	78	29	6	7,72972973	2,554196	0,731	76,04	44,94	7,21
21	Ramazan	Anı	587	69	470	83	173	188	33	9	9	8,507246377	2,754685	0,801	65,95	38,98	9,03
22	Karagöz Oynatalım mı	Sohbet	1205	128	711	201	375	323	200	73	33	9,4140625	2,73195	0,59	64,50	38,69	11,16
23	İlk Çocukluk	Anı	770	87	581	127	230	200	142	57	14	8,850574713	2,75974	0,755	64,85	38,51	9,82
24	Kitaplar Arasında	Tiyatro	1402	288	733	251	521	315	211	78	26	4,868055556	2,595578	0,523	81,84	46,65	5,10
25	Çocuk Kitaplarında Sabah Tartışması	Hikâye	1179	213	775	212	402	309	167	69	20	5,535211268	2,611535	0,657	79,46	45,58	5,76
26																	
27	Genel Ortalama		663,13	90,08	449,75	119,71	218,58	176,54	97,71	35,54	11,21	8,37	2,61	0,70	72,21	42,93	8,69

Ek 3 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Okuma Parçaları Analizi

	Metnin Türü	Toplam kelime sayısı:	Toplam cümle sayısı	Toplam farklı kelime sayısı	Bir heceli kelime sayısı	İki heceli kelime sayısı	Üç heceli kelime sayısı	Dört heceli kelime sayısı	Beş heceli kelime sayısı	Altı ve daha fazla heceli kelime sayısı	Ortalama cümle büyüklüğü	Ortalama kelime büyüklüğü (hece)	Farklı kelime oranı	Ateşman Okunabilirlik değeri	Çetinkaya Okunabilirlik değeri	Bezirci Okunabilirlik değeri	
1	METİNLER																
2	Sakarya Savaşı'na Hazırlık	Roman	842	175	661	108	269	262	124	60	19	4,8114	2,786223	0,785	74,33	41,75	5,54
3	Gül Kokardı Babaannem	Tiyatro	1286	456	698	259	520	297	147	50	13	2,8202	2,418351	0,543	94,31	53,24	2,47
4	Dil ve Kimlik	Deneme	424	46	321	88	120	105	71	32	8	9,2174	2,679245	0,757	67,13	40,25	10,18
5	Atatürk, Kültür ve Dil	Makale	1107	112	635	211	285	290	202	77	42	9,8839	2,805781	0,574	60,31	36,31	13,01
6	Akılcıydı, Bilime İnanırdı	Deneme	539	69	397	86	157	146	93	43	14	7,8116	2,80334	0,737	65,81	38,39	9,40
7	Türk Hanımlarıyla Birlikte Sahneye	Anı	419	46	320	75	130	105	60	39	10	9,1087	2,732697	0,764	65,27	38,96	10,69
8	Çanakkale'de Söylenen Nutuk	Anı	350	44	256	46	109	92	52	43	8	7,9545	2,894286	0,731	61,79	35,89	9,66
9	Güneşe Doğru	Hikâye	716	173	474	109	253	196	98	50	10	4,1387	2,662011	0,662	81,08	45,63	4,23
10	Uzun Mehmet	Biyografi	695	151	273	119	382	135	59	0	0	4,6026	2,192806	0,393	98,72	57,37	2,48
11	Görme, Anlama Merakı	Sohbet	502	49	414	80	150	122	83	43	24	10,2449	2,868526	0,825	56,84	34,33	14,51
12	İlk Elbisem	Hikâye	749	126	527	175	271	171	83	42	7	5,9444	2,423231	0,704	85,96	50,08	5,32
13	Harika Çocuk	Hikâye	575	140	449	101	203	157	85	24	5	4,1071	2,553043	0,781	85,54	48,49	3,73
14	İpek Diyarı ve Taht Şehri Bursa	Gezi Yazısı	807	119	540	131	305	208	129	29	5	6,7815	2,547708	0,669	78,77	46,03	5,85
15	Komşusuzluk	Deneme	666	96	470	121	208	164	87	57	29	6,9375	2,774775	0,706	69,24	39,98	9,42
16	Değişmeler Hızlı Oluyor	Deneme	901	73	628	115	301	226	147	89	23	12,3425	2,847947	0,697	52,20	32,83	14,97
17	Çelik Çomak	Deneme	854	121	668	149	260	262	135	36	12	7,0579	2,63466	0,782	74,56	43,50	7,10
18	Dil Bilir misin	Karagöz Oyunu	504	144	313	93	171	163	57	15	5	3,5000	2,501984	0,621	89,17	50,41	3,14
19	Duha Koca Oğlu Deli Dumrul	Hikâye	1324	305	665	207	633	330	137	16	1	4,3410	2,339124	0,502	93,52	53,82	2,84
20	Anadolu'nun Cirit Oyunları	Deneme	582	59	396	92	187	149	109	40	5	9,8644	2,713058	0,68	64,08	38,74	9,68
21	Ezgiyle Dönen Dünya	Deneme	463	36	320	99	126	111	72	42	13	12,8611	2,738661	0,691	55,23	35,17	15,70
22	Son Kuşlar	Hikâye	1012	122	712	175	346	258	178	44	11	8,2951	2,613636	0,704	72,17	42,85	7,94
23	Orman, Su, Toprak	Gezi Yazısı	1020	101	674	191	337	256	158	59	19	10,0990	2,62549	0,661	66,99	40,79	10,76
24	Şu, Su...	Makale	777	64	509	144	199	191	151	70	22	12,1406	2,833977	0,655	53,28	33,39	15,15
25																	
26	Genel Ortalama		744,09	122,91	492,17	129,30	257,48	191,13	109,43	43,48	13,26	7,60	2,65	0,68	72,45	42,53	8,42

Ek 4 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Okuma Parçaları Analizi

	Metnin Türü	Toplam kelime sayısı:	Toplam cümle sayısı	Toplam farklı kelime sayısı	Bir heceli kelime sayısı	İki heceli kelime sayısı	Üç heceli kelime sayısı	Dört heceli kelime sayısı	Beş heceli kelime sayısı	Altı ve daha fazla heceli kelime sayısı	Ortalama cümle büyüklüğü	Ortalama kelime büyüklüğü (hece)	Farklı kelime oranı	Ateşman Okunabilirlik değeri	Çetinkaya Okunabilirlik değeri	Bezirci Okunabilirlik değeri	
1	METİNLER																
2	Yardım Ederken	Sohbet	568	73	393	103	167	155	78	52	13	7,780821918	2,748239	0,692	68,11	39,85	9,06
3	Ceylana Yardım Edenler	Fabl	724	128	448	113	304	170	101	32	4	5,65625	2,516575	0,619	82,96	47,93	4,75
4	Değerlere Uymada Üç Hata	Sohbet	570	74	363	85	146	177	106	40	16	7,702702703	2,880702	0,637	62,99	36,48	9,50
5	Dostluk Derken	Sohbet	457	70	332	104	141	120	66	18	8	6,528571429	2,520788	0,726	80,51	46,98	6,64
6	Atatürk'ün Düşünce	Makale	1187	120	790	190	332	319	211	100	35	9,891666667	2,844987	0,666	58,71	35,29	12,36
7	Türkiye'nin Önemi	Deneme	741	45	412	140	170	215	141	58	17	16,46666667	2,813765	0,556	42,80	29,71	19,52
8	Dersimiz Atatürk	Tiyatro	550	88	332	94	148	174	87	36	11	6,25	2,741818	0,604	72,36	41,50	7,01
9	Cumhuriyet	Roman	833	138	627	128	258	223	143	67	14	6,036231884	2,768307	0,753	71,85	41,02	6,63
10	Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi	Destan	1077	182	590	117	543	305	93	18	1	5,917582418	2,402043	0,548	86,88	50,66	3,97
11	Osmancık	Roman	915	108	618	170	325	210	128	56	26	8,472222222	2,630601	0,675	71,03	42,24	9,89
12	Hoca Nasrettin'in Romanı	Deneme	566	49	425	97	161	172	95	30	11	11,55102041	2,708481	0,751	59,86	37,22	12,67
13	Hedeflerine Koş	Sohbet	757	130	530	152	231	203	112	45	14	5,823076923	2,61823	0,7	78,44	45,13	6,22
14	Gizli Duran Kabiliyetler	Deneme	856	60	591	127	270	218	151	62	28	14,26666667	2,815421	0,69	48,48	31,81	17,99
15	Osman	Anı	1071	171	709	223	391	270	133	43	11	6,263157895	2,454715	0,662	83,86	48,95	5,63
16	Selim'i Anarım	Hikâye	1243	239	813	247	475	321	152	38	10	5,20083682	2,43041	0,654	87,61	50,61	4,41
17	Sol Ayağıyla Yazan Adam	Deneme	739	91	535	155	250	154	136	35	9	8,120879121	2,564276	0,724	74,61	44,30	7,86
18	Ayasofya Camii	Efsane	711	68	487	130	243	199	87	46	6	10,45588235	2,56962	0,685	68,30	41,89	9,73
19	Van Gölü, Turnalar Gölü	Gezi Yazısı	1078	208	671	219	395	274	143	37	10	5,182692308	2,459184	0,622	86,50	49,88	4,57
20	Caddeler	Gezi Yazısı	427	32	335	71	147	119	50	33	7	13,34375	2,64637	0,785	57,68	37,10	14,06
21	Çalıkuşu	Roman	412	60	331	70	118	125	74	20	5	6,866666667	2,694175	0,803	72,67	42,14	6,91
22	Faruk Nafiz Çamlıbel	Eleştiri	629	65	442	128	186	174	98	35	5	9,676923077	2,599364	0,703	69,14	41,88	9,11
23	Sinemalarda Yaşlanmak	Hikâye	749	126	521	186	244	190	88	33	8	5,944444444	2,41522	0,696	86,28	50,29	5,40
24	Resimden	Deneme	575	50	417	72	202	160	74	49	18	11,5	2,798261	0,725	56,39	34,94	14,30
25	Güzel Sanatlar Olmazsa	Deneme	367	30	293	69	108	103	61	18	8	12,23333333	2,66485	0,798	59,84	37,69	13,56
26	Tac Mahal	Gezi Yazısı	581	47	415	114	190	148	89	30	10	12,36170213	2,593804	0,714	62,36	39,42	12,83
27																	
28	Genel Ortalama		735,32	98,08	496,80	132,16	245,80	195,92	107,88	41,24	12,20	8,78	2,64	0,69	70,01	41,80	9,38

Ek 5: 5. Sınıf Öyküleyici Metinlerin Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri
Padişahın Kulakçıbaşısı	Masal	71,496
Ödevsiz Gezegen	Hikâye	79,34
Dük Oldu Hödük	Hikâye	82,729
Atatürk'ün Kütüphanesi ve Okuma Aşkı	Anı	60,757
Bayram Toplantısı	Tiyatro	91,825
Tren Rayları	Hikâye	74,566
Ben Bir Küçük Kilimim	Hikâye	78,013
Atasözü Sevgisi	Hikâye	86,773
Yelkovan Kuşlarının Efsanesi	Efsane	75,804
Karagöz ile Hacivat- İncelik	Tiyatro	92,487
Sabır Sularında	Hikâye	83,424
Osman Cemal Bey'in Nar Hakkı	Hikâye	83,116
Sahibini Arayan Keman	Hikâye	83,208
Babaannemin Soğanları	Hikâye	74,18
Balık Adamlar	Hikâye	83,945
Parbat Dağının Esrarı	Fantastik Roman	63,905

Okunabilirlik Ortalaması

79,098

Ek 6: 5. Sınıf Bilgilendirici Metinlerin Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri
Tüketicinin Bilinç Gücü	Makale	53,279
İstiklal Marşı	Bilgilendirici	72,926
Komşuluk	Deneme	59,473
Nasreddin Hoca	Bilgilendirici	54,586
Perseid Göktaşı Yağmuru	Bilgilendirici	62,079
Bu Robotların Esin Kaynağı Hayvanlar	Bilgilendirici	46,757
İstanbul'un Fethinden Viyana Kapılarına	Biyografi	67,084
Sanatın En Kırılgan Hali Yumurta Oyma	Bilgilendirici	60,212
Sinema Düşlerimizi Gerçekleştiriyor	Bilgilendirici	68,409
Oyun Tasarımı	Bilgilendirici	55,088
Patates	Deneme	77,818
Çöpler ve Geri Dönüşüm	Bilgilendirici	72,802

Okunabilirlik Ortalaması

62,54275

Ek 7: 6. Sınıf Öyküleyici Metinlerin Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri
Kelebek ile Kar Tanesi	Fabl	88,85
Anadolu Adı	Efsane	79,68
Büyük Ağrı Küçük Ağrı	Efsane	82,05
Atatürk'ten Anılar	Anı	77,80
Atatürk ve Tiyatro	Anı	60,02
Eskici	Hikâye	68,42
Babam Mithat Enç	Anı	59,46
Yırtıcı İşkembe Çelebi Efendi	Masal	93,07
Kaşığı	Hikâye	83,37
Paşa Dayımın Kirazları	Anı	80,19
Anadolu Yurt Olurken	Hikâye	76,04
Ramazan	Anı	65,95
İlk Çocukluk	Anı	64,85
Kitaplar Arasında	Tiyatro	81,84
Çocuk Kitaplarında Sabah Tartışması	Hikâye	79,46

Okunabilirlik Ortalaması

76,07

Ek 8: 6. Sınıf Bilgilendirici Metinlerin Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri
Akşamla Gelen	Deneme	64,96
Bursa'nın Ufak Tefek Taşları	Deneme	69,46
Millî Tarih	Makale	60,06
Mustafa Kemal Atatürk	Biyografi	62,57
Atatürk ve Folklor	Makale	57,44
Gurbetten Mektup Var	Mektup	71,55
Yaşamımızdaki Renkler	Sohbet	70,85
Sevgi	Deneme	70,70
Karagöz Oynatalım mı	Sohbet	64,50

Okunabilirlik Ortalaması

65,79

Ek 9: 7. Sınıf Öyküleyici Metinlerin Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri
Sakarya Savaşı'na Hazırlık	Roman	74,33
Gül Kokardı Babaannem	Tiyatro	94,31
Türk Hanımlarıyla Birlikte Sahneye	Anı	65,27
Çanakkale'de Söylenen Nutuk	Anı	61,79
Güneşe Doğru	Hikâye	81,08
İlk Elbisem	Hikâye	85,96
Harika Çocuk	Hikâye	85,54
Dil Bilir misin	Karagöz Oyunu	89,17
Duha Koca Oğlu Deli Dumrul	Hikâye	93,52
Son Kuşlar	Hikâye	72,17

Okunabilirlik Ortalaması

80,31

Ek 10: 7. Sınıf Bilgilendirici Metinlerin Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri
Dil ve Kimlik	Deneme	67,13
Atatürk, Kültür ve Dil	Makale	60,31
Akılcıydı, Bilime İnanırdı	Deneme	65,81
Uzun Mehmet	Biyografi	98,72
Görme, Anlama Merakı	Sohbet	56,84
İpek Diyarı ve Taht Şehri Bursa	Gezi Yazısı	78,77
Komşusuzluk	Deneme	69,24
Değişmeler Hızlı Oluyor	Deneme	52,20
Çelik Çomak	Deneme	74,56
Anadolu'nun Cirit Oyunları	Deneme	64,08
Ezgiyle Dönen Dünya	Deneme	55,23
Orman, Su, Toprak	Gezi Yazısı	66,99
Şu, Su...	Makale	53,28

Okunabilirlik Ortalaması

66,40

Ek 11: 8. Sınıf Öyküleyici Metinlerin Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri
Ceylana Yardım Edenler	Fabl	82,96
Dersimiz Atatürk	Tiyatro	72,36
Cumhuriyet	Roman	71,85
Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi	Destan	86,88
Osmancık	Roman	71,03
Osman	Anı	83,86
Selim'i Anarım	Hikâye	87,61
Ayasofya Camii	Efsane	68,30
Çalığışu	Roman	72,67
Sinemalarda Yaşlanmak	Hikâye	86,28

Okunabilirlik Ortalaması

78,38

Ek 12: 8. Sınıf Bilgilendirici Metinlerin Güçlük Seviyeleri

METİNLER	Metnin Türü	Ateşman Okunabilirlik değeri
Yardım Ederken	Sohbet	68,11
Değerlere Uymada Üç Hata	Sohbet	62,99
Dostluk Derken	Sohbet	80,51
Atatürkçü Düşünce	Makale	58,71
Türkiye'nin Önemi	Deneme	42,80
Hoca Nasrettin'in Romanı	Deneme	59,86
Hedeflerine Koş	Sohbet	78,44
Gizli Duran Kabiliyetler	Deneme	48,48
Sol Ayağıyla Yazan Adam	Deneme	74,61
Van Gölü, Turnalar Gölü	Gezi Yazısı	86,50
Caddeler	Gezi Yazısı	57,68
Faruk Nafiz Çamlıbel	Eleştiri	69,14
Resimden	Deneme	56,39
Güzel Sanatlar Olmazsa	Deneme	59,84
Tac Mahal	Gezi Yazısı	62,36

Okunabilirlik Ortalaması

64,43